

Nederlandse Politie 2000 **Jaarverslag**

*Een eerste terugblik op
ontwikkelingen en resultaten
sinds het uitkomen van
het beleidsplan Nederlandse
Politie 1999-2002*

Voorwoord

In deze kabinetsperiode is de landelijke beleids- en beheerscyclus voor de politie ingevoerd. Het Beleidsplan Nederlandse Politie 1999-2002 (BNP) vormt het fundament van deze cyclus. Het BNP is richtinggevend en kaderstellend voor het politiewerk in Nederland. De in het BNP opgenomen beleids- en beheersthema's worden jaarlijks geactualiseerd door de landelijke politiebrieven (LPB). Op deze manier wordt, vanuit een gemeenschappelijke doelstelling, zowel landelijk als regionaal invulling gegeven aan de bijdrage van de politie aan een veiliger Nederland.

Als het gaat om het veiliger maken van Nederland heeft de politie een belangrijke, maar geen exclusieve verantwoordelijkheid. Om de veiligheid structureel te verbeteren is de inbreng van de politie én bestuurders, van het Openbaar Ministerie én maatschappelijke organisaties, van het bedrijfsleven en de burgers zelf nodig. Deze samenwerking is beschreven in het Integraal Veiligheids Programma dat op 8 juni 1999 aan de Tweede Kamer is aangeboden.

Het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000 (JNP) verslaat het eerste jaar van het vierjarige traject dat is ingezet met het BNP. Tegelijk met deze landelijke beleids- en beheerscyclus is een proces gestart om de informatie-uitwisseling tussen de korpsen en de ministeries te standaardiseren en te verbeteren. Het is duidelijk dat zowel de cyclus als de wijze van informatie-uitwisseling voor alle betrokkenen een groeitraject is. Daarom wordt in dit jaarverslag vooral in kwalitatieve termen verslag gedaan van de stappen die zijn gezet om de doelstellingen van het BNP te bereiken. Geconstateerd kan worden dat de korpsen een belangrijke impuls aan de ontwikkelingen hebben gegeven.

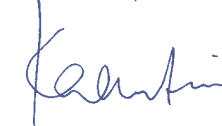
In de komende jaren zal blijken in hoeverre de ontwikkelingen zich vertalen in concrete resultaten en effecten. De korpsen zijn in 1999 en 2000 begonnen om de doelstellingen uit het BNP te realiseren; in 2001 en 2002 wordt hieraan verder gewerkt. Onder meer via de dialoog tussen het Rijk en de politiekorpsen, in het kader van de landelijke beleids- en beheerscyclus, wordt aan dit proces nader richting gegeven.

In algemene zin kan worden gesteld dat de korpsen nadrukkelijk aandacht hebben voor de in de LPB opgenomen landelijke beleidsthema's en beheersmatige randvoorwaarden die voor het functioneren van de Nederlandse politie van belang worden geacht. Dit krijgt zijn vertaling in een omvangrijke verscheidenheid van zowel preventieve als repressieve maatregelen en projecten. Dit blijkt uit de jaarverslagen over 2000 van de korpsen waarin beleidsthema's en beheersmatige randvoorwaarden zichtbaar terugkomen.

Daarnaast heeft de Nederlandse politie in 2000 adequaat weten te reageren op verschillende calamiteiten en evenementen. Niet in de laatste plaats dankzij de loyaliteit en inzet van politievrouwen en -mannen in heel Nederland. Het in Nederland positief verlopen EK 2000, maar ook de millennium-wisseling zijn in het oog springende voorbeelden.

Op basis van het voorliggende jaarverslag zien wij met vertrouwen de verdere realisatie van de in het BNP geformuleerde doelstellingen tegemoet.

De minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

K.G. de Vries

De minister van Justitie

A.H. Korthals

Inhoud

1	Inleiding	9
1.1	Positionering binnen de landelijke beleids- en beheerscyclus	9
1.2	Inhoud van het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000	9
1.3	Totstandkoming van het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000	10
1.4	Indeling van het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000	11
2	De ontwikkeling van de veiligheid in Nederland vanuit het gezichtspunt van de burger	13
2.1	Gevoelens van onveiligheid	13
2.2	Perceptie van buurtproblemen	14
2.3	Ontwikkeling van slachtofferschap	15
2.4	Samenvattend	16
3	Beleidsthema's	19
3.1	Jeugdcriminaliteit	19
3.2	Geweldscriminaliteit	21
3.3	Zware en georganiseerde criminaliteit	24
3.4	Verkeersveiligheid	27
3.5	De Politie Milieutaak	30
4	Internationale politiesamenwerking	35
5	Beheersmatige randvoorwaarden	39
5.1	Gebiedsgebonden politiezorg	39
5.2	Slachtofferzorg	41
5.3	Kwaliteitszorg	42
5.4	Kwaliteit en organisatie van de recherchefunctie	43
5.5	Politieonderwijs 2002	46
5.6	Informatie- en Communicatietechnologie	48

6	Personeel	53
6.1	Arbeidsvoorwaarden	53
6.2	Werving en sterkte	54
6.3	Vrijwillige Politie	56
6.4	Doelmatigheid	56
6.5	Ziekteverzuim en Arbo	57
6.6	Diversiteit	58
6.7	Loopbaanbeleid	61
6.8	Integriteit	61
6.9	Schietvaardigheid	63
7	De Nederlandse politie in financieel opzicht	65
7.1	Inleiding	65
7.2	Financiële resultaten	41
7.2.1	Staat van baten en lasten over 2000	66
7.2.2	Balans per 31 december 2000	68
7.2.3	Kasstroomoverzicht 2000	72

1 Inleiding

1.1 Positionering binnen de landelijke beleids- en beheerscyclus

Nederland moet in 2002 - aan het einde van deze kabinetsperiode - veiliger zijn. Dat is de kern van het Beleidsplan Nederlandse Politie (BNP) voor de periode 1999-2002.

Met dit Beleidsplan is een start gemaakt met een structurele cyclus van beleidsplanning en verantwoording op landelijk niveau. Deze cyclus heeft inmiddels een wettelijke grondslag. In de landelijke Politiebrieven (LPB), waarin het BNP jaarlijks wordt geactualiseerd, worden landelijke beleidsthema's en beheersmatige

randvoorwaarden opgenomen. Deze voornemens nemen de politiekorpsen jaarlijks op in hun jaarplannen. In de jaarverslagen worden vervolgens de resultaten gepubliceerd. De financiële plannen en verantwoording zijn te vinden in de begrotingen, de meerjarenramingen en de jaarrekeningen.

Op 19 mei 2000 is aan de Tweede Kamer een samenvattende financiële rapportage aangeboden op basis van de begrotingen, meerjarenramingen en jaarplannen van de korpsen voor het jaar 2000. Het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000 is een landelijke inventarisatie van de jaarverslagen en jaarrekeningen van de politiekorpsen en is daarmee het sluitstuk van de landelijke beleids- en beheerscyclus van dat jaar.

In het Jaarverslag Nederlandse Politie worden geen aanzetten tot nieuw beleid gegeven. Centraal staat wat door de Nederlandse politie in 2000 is gedaan en bereikt met betrekking tot de verschillende onderwerpen die zijn opgenomen in het BNP 1999-2002. Het jaarverslag bevat ook geen vergelijking van de prestaties van de verschillende politiekorpsen. Het jaarverslag bevat geen informatie over het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). Met ingang van 2001 loopt de beleids- en beheerscyclus van het KLPD synchroon met de cyclus van de regionale politiekorpsen en zal deze informatie wel worden opgenomen. Dit jaarverslag bevat ook geen informatie over het Landelijk selectie en opleidingsinstituut voor de politie (LSOP), behalve de paragraaf over het Politieonderwijs 2002.

1.2 Inhoud van het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000

In het BNP zijn vijf beleidsthema's benoemd; jeugdcriminaliteit, geweldscriminaliteit, zware en georganiseerde criminaliteit, verkeersveiligheid en de politieke milieutaak. Thema's die voortkomen uit de zorg

voor veiligheid, ingegeven door de veiligheidsbeleving van de bevolking en de zorg voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Thema's die in samenspraak met het (politie)veld zijn benoemd en die aansluiten bij de veiligheidsvraagstukken die in de regio's spelen. In het BNP wordt van de politiekorpsen verwacht dat ze gedurende de periode 1999-2002 extra aandacht besteden aan de landelijke beleidsthema's. Deze sluiten in de meeste gevallen aan op de bestaande regionale en lokale prioriteiten. Het BNP vraagt de korpsen om, afhankelijk van de regionale situatie, passende acties te ondernemen. De politiekorpsen zijn primair verantwoordelijk voor de aanpak van regionale en lokale prioriteiten én de landelijke beleidsthema's.

In dit Jaarverslag wordt geschetst op welke wijze en in welke mate de korpsen in 2000 gerichte aandacht aan de beleidsthema's hebben besteed.

Een kanttekening is hierbij van belang. Het realiseren van een veiliger Nederland is geen exclusieve opgave voor de politie. Ook het bestuur op alle niveaus, het Openbaar Ministerie, de maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en de burgers hebben hierin een taak. Ontwikkelingen en resultaten op het gebied van de beleidsthema's dienen dan ook in dit licht te worden gezien. Ze zijn niet exclusief aan het optreden en de aanpak van de politie toe te rekenen. Dit neemt niet weg dat van de politie mag worden verwacht dat zij de veiligheid in positieve zin tracht te beïnvloeden en een belangrijke participant is als het gaat om het creëren van een grotere veiligheid.

Naast de beleidsthema's is in het BNP een aantal beheersmatige randvoorwaarden aangegeven die voor het functioneren van de Nederlandse politie van belang worden geacht. Deze randvoorwaarden hebben onder meer betrekking op aspecten van het personeelsbeleid, op de kwaliteit en de doelmatigheid en op de gebiedsgebonden politiezorg. Dit laatste omdat een actieve oriëntatie op de lokale samenleving, waar ontwikkelingen op het gebied van veiligheid gestalte krijgen, een belangrijke voorwaarde is voor effectief politiewerk. In dit Jaarverslag worden de ontwikkelingen met betrekking tot deze beheersmatige randvoorwaarden weergegeven. Dat geldt ook voor vier andere onderwerpen uit het BNP: de internationale politiesamenwerking, de vernieuwing van het politieonderwijs, de ontwikkelingen op het terrein van de informatie- en communicatietechnologie en de politiesterkte. De doelstellingen ten aanzien van de politiesterkte zijn gebaseerd op de hierover gemaakte afspraken in het regeerakkoord en het Convenant politie 1999.

Verder bevat het Jaarverslag Nederlandse Politie de ontwikkeling van de financiële positie van de korpsen en de financiële resultaten over het jaar 2000.

1.3 Totstandkoming van het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000

De jaarverslagen van de korpsen vormen de basis voor het Jaarverslag Nederlandse Politie. Daarnaast is gebruik gemaakt van landelijke gegevensverzamelingen en landelijke onderzoeken en rapporten, bijvoorbeeld de Eindevaluatie Slachtofferzorg en het rapport van de Inspectie voor de politie over de politieke jeugdtaak. Het Jaarverslag is afgestemd met het politieveld.

Dit is het eerste landelijke Jaarverslag Nederlandse Politie. De komende jaren zal de totale landelijk beleids- en beheerscyclus verder ontwikkeld worden. Er moeten herkenbare en meetbare doelstellingen ontwikkeld worden zodat de resultaten van alle korpsen vergelijkbaar zijn. Hiervoor wordt ook vanuit het kwaliteitsstelsel van de Nederlandse politie nadrukkelijk aandacht gevraagd. Op dit moment zijn er nog veel verschillen in de wijze waarop de korpsen hun doelstellingen en resultaten in hun jaarverslag presenteren. Het is daarom nog niet voor alle onderwerpen mogelijk om een landelijk beeld te presenteren, al is er sprake van een geleidelijke verbetering.

Sinds januari 2000 bestaat het Informatiemodel Nederlandse Politie (INP) dat in toenemende mate uitgroeit tot een model dat gestandaardiseerde, bruikbare informatie over veiligheid en politiezorg bevat. Informatie die ook is opgenomen in het informatiesysteem GIDS¹ waarover inmiddels alle korpsen beschikken. Voor het jaar 2000 zijn deze gegevens echter nog niet bruikbaar voor het schetsen van landelijke ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, omdat er slechts gegevens over één jaar beschikbaar zijn. In de komende jaren zullen deze gegevens wel in toenemende mate gebruikt kunnen worden, onder meer in het kader van prestatie-bekostiging. Daarvoor zullen korpsen aan de hand van - onder andere - gegevens uit het INP, met elkaar vergeleken worden. Met het oog hierop zal ook geïnvesteerd worden in de verdere verbetering van de kwaliteit van de informatievoorziening en de informatie-uitwisseling tussen de politiekorpsen en het Rijk. Deze ontwikkelingen zijn bepalend voor de transparantie, meetbaarheid en vergelijkbaarheid van resultaten en daarmee voor de mogelijkheid om in de toekomst een volledig landelijk beeld te kunnen presenteren.

1.4 Indeling van het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000

Het realiseren van een veiliger Nederland is niet alleen de rode draad van het BNP, maar ook van dit Jaarverslag. Daarom wordt in hoofdstuk 2 een korte impressie gegeven van de ontwikkeling van de veiligheid vanuit het gezichtspunt van de Nederlandse burger. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de vijf landelijke beleidsthema's die voor de periode 1999-2002 als aandachtsgebieden voor het verbeteren van de veiligheid zijn gekozen. Dit wordt gevolgd door een hoofdstuk waarin wordt ingegaan op de internationale politie-samenwerking in het jaar 2000.

In hoofdstuk 5 komen een aantal beheersmatige randvoorwaarden aan de orde die van belang worden geacht voor een goede politiezorg en dienstverlening aan de burger. Het gaat dan onder meer om de ontwikkeling van gebiedsgebonden politiezorg, slachtofferzorg, kwaliteitszorg in algemene zin en de kwaliteit van de recherchefunctie in het bijzonder. Verder wordt ingegaan op de ontwikkelingen binnen het politieonderwijs en op het gebied van de informatie- en communicatietechnologie. In hoofdstuk 6 wordt aandacht besteed aan beheersmatige randvoorwaarden, maar dan met betrekking tot het politiepersoneel en de ontwikkeling van de politiesterkte. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op de ontwikkeling van de financiële positie van de Nederlandse politie.

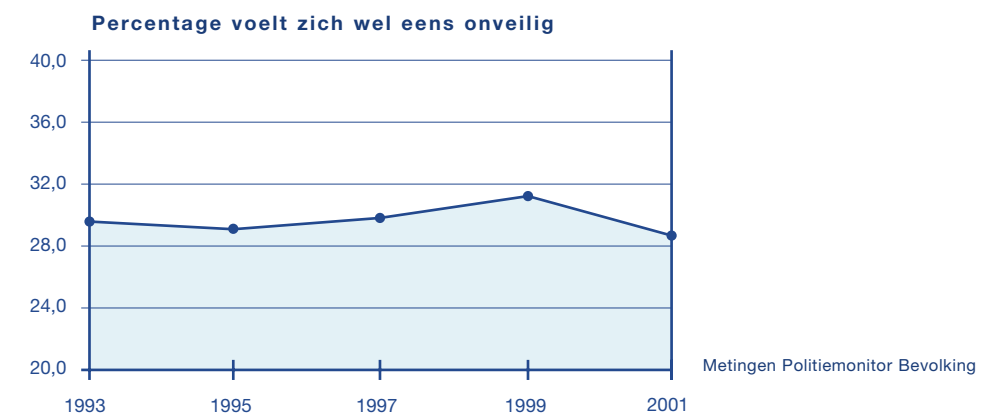
¹ Geïntegreerde databank voor strategische bedrijfsinformatie

2 De ontwikkeling van de veiligheid in Nederland vanuit het gezichtspunt van de burger

Elke twee jaar wordt in Nederland, onder de naam Politiemonitor Bevolking, een omvangrijk enquête-onderzoek gehouden onder inwoners van 15 jaar en ouder. Dit onderzoek bevat een groot aantal vragen over verschillende aspecten van veiligheid. Daarbij wordt zowel gekeken naar de kans die inwoners van Nederland lopen om slachtoffer te worden, als naar de meer subjectieve veiligheidsbeleving. Dit laatste wordt gemeten aan de hand van de mate waarin inwoners van Nederland gevoelens van onveiligheid kennen en in welke mate ze in hun directe leefomgeving problemen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid ervaren. Bij de laatste meting van begin 2001 hebben ruim 88.000 Nederlanders antwoord gegeven op deze vragen. Aan de hand daarvan is een indicatie te geven van de ontwikkeling van de veiligheid vanuit het gezichtspunt van de Nederlandse bevolking. De Integrale Veiligheidsrapportage die in 2002 verschijnt zal een vollediger beeld geven.

2.1 Gevoelens van onveiligheid

Gevoelens van onveiligheid zijn niet exact te meten. Een gevoel laat zich namelijk lastig in een cijfer vangen. Door te vragen of burgers zich wel eens onveilig voelen kan hier echter wel een indicatie van gegeven worden. In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling weergegeven van het percentage inwoners van Nederland dat zich wel eens onveilig voelt.

Het percentage burgers dat zich wel eens onveilig voelt is na een geleidelijke toename in de afgelopen jaren, in 2001 meetbaar afgenomen. Ook het percentage burgers dat zich vaak onveilig voelt is afgenomen van 6,0%

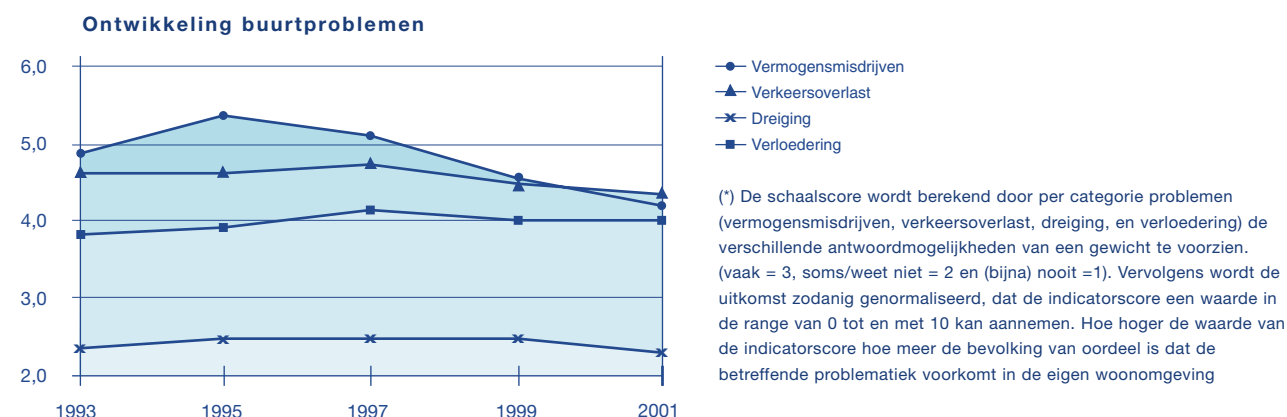
in 1999 tot 5,5% in 2001. Verder blijkt uit de meting van 2001 dat minder burgers vormen van vermijdingsgedrag vertonen door (vermeende) onveiligheid. Bijvoorbeeld omrijden of omlopen en het mijden van bepaalde plekken in de woonplaats om (vermeende) onveilige situaties te mijden.

2.2 Perceptie van buurtproblemen

De positieve ontwikkeling in de veiligheidsbeleving blijkt ook uit de mate waarin burgers veiligheids- en leefbaarheidsproblemen ervaren in hun eigen woonomgeving. In het kader van de Politiemonitor Bevolking is voor een twintigtal buurtproblemen gevraagd in welke mate ze voorkomen in de eigen woonbuurt. Het gaat hierbij dus om een taxatie door de bevolking. De twintig buurtproblemen zijn verdeeld over vier categorieën:

- Vermogensmisdriven: inbraak in woningen, diefstallen uit auto's, vernieling van auto's en diefstal van fietsen.
- Verkeersoverlast: geluidsoverlast door verkeer, aanrijdingen, te hard rijden, agressief verkeersgedrag.
- Vormen van dreiging: lastig gevallen worden op straat, dronken mensen op straat, drugsoverlast, bedreiging en geweldsdelicten.
- Verloedering: rommel op straat, hondenpoep op straat, vernieling van straatmeubilair, bekladding van muren, geluidsoverlast, overlast door omwonenden en overlast door groepen jongeren.

Voor de vier categorieën van buurtproblemen is een score berekend. Hoe hoger deze score, hoe meer burgers van mening zijn dat de problemen in deze categorie vaak voorkomen in de eigen woonbuurt.

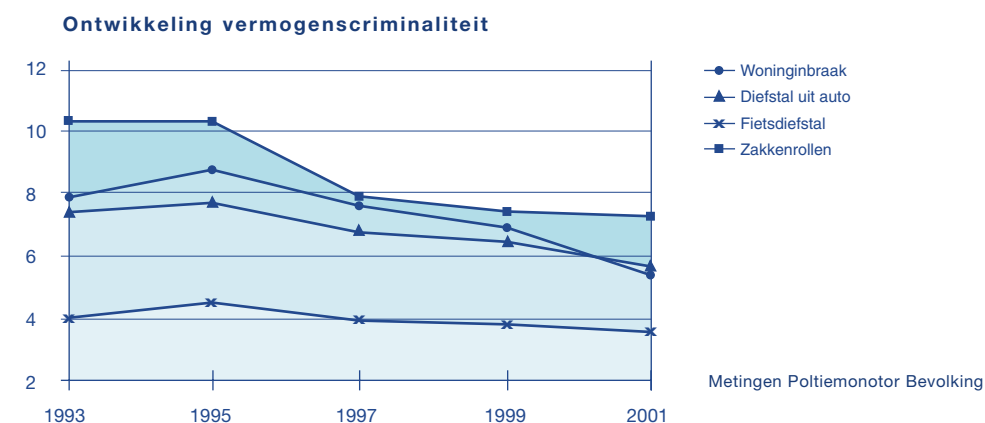

De daling van de score voor vermogensmisdriven die sinds de meting van 1995 zichtbaar wordt, zet zich in de meting van 2001 onverkort voort. In het geval van verkeersoverlast is er vanaf de meting van 1997 sprake van een afnemend aantal burgers dat deze overlast en onveiligheid signaleert. Dat geldt met name voor agressief verkeersgedrag en aanrijdingen. Het aantal burgers dat vormen van dreiging ziet als een vaak voorkomend buurtprobleem, is in de meting van 2001 voor het eerst afgenomen. Deze afname is onder meer

terug te voeren op een kleiner aantal mensen dat de problemen drugsoverlast, geweldsdelicten en lastig gevallen worden op straat ziet als problemen die vaak voorkomen in de eigen woonbuurt. Na een geleidelijke stijging tot en met de meting van 1997 en een daling in 1999 laat de score voor de categorie verloedering in de meting van 2001 een stabiel beeld zien. Wanneer nader gekeken wordt naar de onderliggende problemen dan ontstaat een gedifferentieerd beeld. Problemen als overlast door groepen jongeren en omwonenden worden door meer mensen als vaak voorkomend probleem gezien. Bij andere problemen zoals bekladding en vernieling is dit niet het geval.

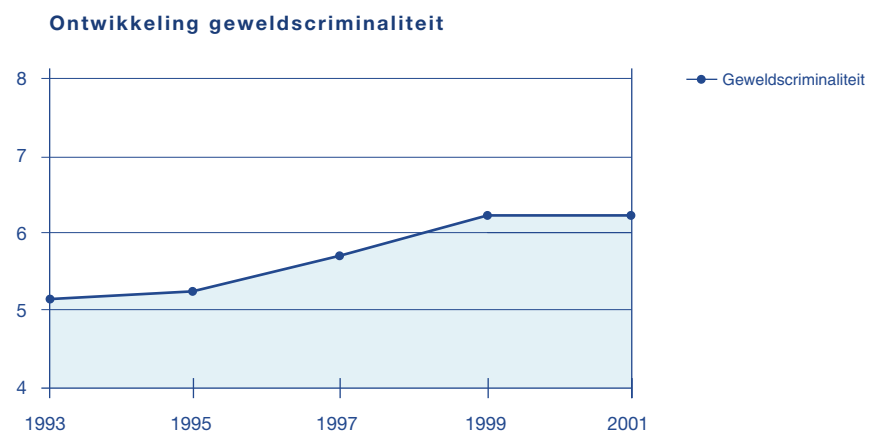
2.3 Ontwikkeling van slachtofferschap

Het feitelijk slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden is weergegeven met behulp van verschillende slachtoffercijfers. In het geval van (poging) tot woninginbraak is het percentage woningen gebruikt waar de afgelopen 12 maanden één of meerdere keren is ingebroken. In het geval van autocriminaliteit en fietsendiefstal is het aantal voorvallen van vernieling of diefstal per 100 auto's of fietsen weergegeven. Bij geweldsdelicten en zakkenrollen gaat het om het percentage mensen dat in de afgelopen 12 maanden één of meerdere keren slachtoffer is geworden van deze delicten. De ontwikkeling van deze slachtoffercijfers is in de onderstaande grafieken zichtbaar gemaakt.

De taxatie die burgers maken van de ontwikkeling van de veiligheid in hun directe leefomgeving komt ten dele overeen met de ontwikkeling van het feitelijk slachtofferschap. Zo neemt slachtofferschap van (poging) tot inbraak in woningen sinds de meting in 1997 af. Dit is ook het geval voor delicten als fietsendiefstal, zakkenrollen en diefstal uit auto.

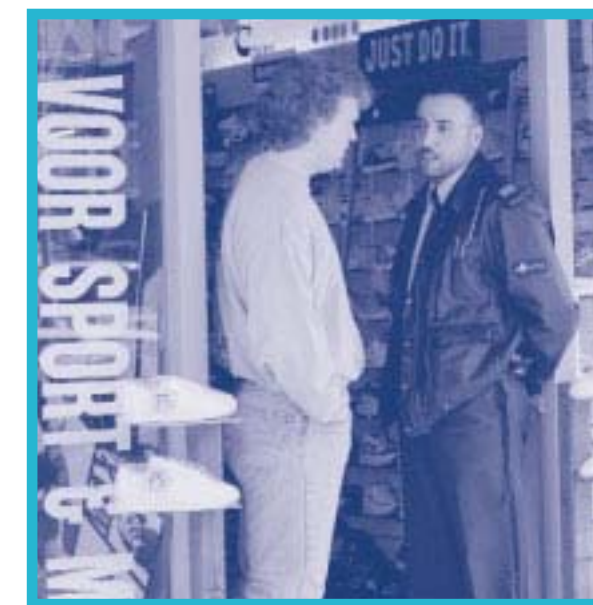
Waar het geweldsdelicten -mishandeling, bedreiging en straatroof- betreft, laat de meting van 2001 ten opzichte van 1999 geen meetbare toe of afname zien. De betekenis van de toename van slachtofferschap van geweldsdelicten, die blijkt uit de metingen van 1997 en 1999, zich in de meting van 2001 niet heeft doorgezet.

Of en in welke mate de ontwikkeling die blijkt uit de Politiemonitor Bevolking ook terug komt in de ontwikkeling van de geregistreerde criminaliteit, zal moeten blijken. De CBS misdrijfstatistiek, aan de hand waarvan deze ontwikkeling zichtbaar wordt gemaakt, is voor het jaar 2000 op het moment van schrijven van dit jaarverslag nog niet beschikbaar.

2.4 Samenvattend

Het beeld van de ontwikkeling van de veiligheid op basis van de meest recente Politiemonitor Bevolking kent verschillende positieve signalen. Gevoelens van onveiligheid onder de inwoners van Nederland nemen af, meer Nederlanders zijn van mening dat verschillende problemen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid niet vaak voorkomen in de eigen woonbuurt, en de kans op slachtofferschap wordt in een aantal gevallen kleiner, of neemt in het geval van geweldsdelicten in ieder geval niet verder toe.

3 Beleidsthema's

3.1 Jeugdcriminaliteit

In tegenstelling tot de ontwikkeling bij volwassenen neemt de jeugdcriminaliteit niet af. De gewelds-criminaliteit neemt zelfs nog toe. Al jaren schommelt het aantal jeugdigen met politiecontacten tussen 45.000 en 50.000. Het aantal geweldsdelicten echter is sinds eind jaren '80 met 10% toegenomen. Begin jaren '80 werd 5 à 6 % van het totaal aantal door de politie verhoorde jeugdigen gehoord wegens geweld tegen personen; in 1999 was dat bijna 20%². Er lijkt zich een verjonging en verharding binnen de jeugd-criminaliteit af te tekenen en er is nog steeds een (relatief) grote betrokkenheid van bepaalde etnische minderheden. Ook de positie van de zogeheten 'harde kern' jongeren vraagt om bijzondere aandacht, zowel uit het oogpunt van preventie als van repressie. In het BNP wordt gesignaleerd dat jeugdcriminaliteit niet het exclusieve probleem is van de grote(re) steden maar ook voorkomt in middelgrote steden. Het BNP kent de volgende doelstelling:

'het aantal jongeren dat zich schuldig maakt aan vormen van criminaliteit zal substantieel moeten dalen; de pakkans moet hoger, de herhaling lager en de consequenties van crimineel gedrag moeten voor de jongeren duidelijker zijn; afhankelijk van de regionale probleemanalyse zullen de activiteiten gericht moeten zijn op het keren van de genoemde trends'.

In de LPB voor het jaar 2000 is in het verlengde hiervan aangegeven dat de korpsen deze landelijke doelstelling op basis van een regionale probleemanalyse dienen te vertalen naar regionale doelstellingen. Om de politie een effectieve bijdrage te laten leveren aan de bestrijding en voorkoming van de jeugdcriminaliteit, moet de politieke jeugdzorg de komende jaren kwalitatief en kwantitatief verbeteren. Om dat te bereiken moeten de aanbevelingen uit het rapport 'Visie op de politieke jeugdzorg'³, worden uitgevoerd: de jeugdtaak is en blijft een eigenstandig specialisme binnen de politie; deskundigheid, zichtbaarheid en aanspreekbaarheid moeten daarbij worden gewaarborgd; samenwerking en informatie-uitwisseling met partners zijn cruciaal voor een integrale aanpak.

Aanpak

De aanpak van de jeugdproblematiek door de korpsen in het jaar 2000 laat een aantal parallellen zien. Zo heeft een aantal regio's een uitgebreide probleemanalyse uitgevoerd. In veel regio's is, ondersteund door de zogenaamde 'Bolkesteingelden'⁴, verder gewerkt aan versterking van de personele invulling van de jeugdtaak,

² Nota Criminaliteitsbeheersing, investeren in een zichtbare overheid - 2001, pag. 48.

³ Raad van Hoofdcommissarissen - mei 1997.

⁴ Bijzondere bijdrage ten behoeve van de aanpak van Jeugdcriminaliteit, in 2000 landelijk circa 25 miljoen gulden.

kwantitatief én kwalitatief. De korpsen signaleren dat het taakaccent jeugd vaak ‘wegloopt’ in andere activiteiten. Een groot deel van de korpsen heeft door middel van (specialistische) opleidingen, geïnvesteerd in de vergroting van kennis en vaardigheden van de met de jeugdtaak belaste medewerkers. Daarnaast zijn er door veel korpsen preventie-activiteiten ontwikkeld in de vorm van schooladoptie-projecten. Een aantal korpsen is bezig met de ontwikkeling van dergelijk trajecten. Nagenoeg alle regio’s werken aan de verbetering en intensivering van samenwerkingsvormen (al dan niet geformaliseerd) met verschillende partners. Dit zijn voornamelijk het Openbaar Ministerie, de Raad voor de kindbescherming, de Bureaus HALT, scholen en bureaus jeugdzorg. Verder is in het jaar 2000 door een meerderheid van de korpsen gewerkt aan de

implementatie van het Cliënt VolgSysteem Jeugdcriminaliteit (CVS-jc).

Dit systeem wordt door meerdere partners gebruikt en geeft per cliënt inzicht in het traject dat wordt gevolgd ter voorkoming van (verder) crimineel gedrag.

In mei 2001 verscheen het rapport ‘Politiële jeugdtaak, de kinderschoenen ontgroeid?’⁵ In dit rapport zijn de ontwikkelingen van de politieke jeugdtaak geschetst en is de stand van zaken aangegeven wat betreft de politieke jeugdtaak (op het moment van het onderzoek in 2000). De Inspectie voor de politie vindt de balans positief. De vermelding van de jeugdtaak in het Beleidsplan Nederlandse Politie en de geoordeelde ‘Bolkesteingelden’ hebben geleid tot meer erkenning van de politieke jeugdtaak en uitbreiding van het aantal met jeugdtaken belaste politie-ambtenaren. Volgens het rapport van de Inspectie voor de politie is de aandacht in de korpsen voor de aanpak van jeugdcriminaliteit toegenomen, is de deskundigheid bevorderd en zijn de werkprocessen verbeterd. De jeugd- en zedentaak is vrijwel overal losgekoppeld. Bovendien is de samenwerking in de strafrechtsketen steviger

gefundeerd. Niettemin luidt het antwoord van de Inspectie voor de politie op de centrale vraagstelling in het onderzoek: ‘Is de politieke jeugdtaak de kinderschoenen ontgroeid?’, nog niet volmondig ‘ja’, omdat de jeugdtaak anno 2000 nog te weinig is ingebed in de organisatie en bedrijfsvoering van de korpsen.

Ontwikkelingen

Op 1 februari 2001 is, voor de duur van 3 jaar, het landelijk project ‘Intensivering politieke jeugdtaak’ van de Raad van Hoofdcommissarissen van start gegaan. Dit project draagt bij aan de verdere borging van de politieke jeugdtaak in de basispolitiezorg en in de gebiedsgebonden politiezorg, aan het versterken van de reeds ingezette professionaliseringsslag en het verankeren van de politieke jeugdtaak in de ketengerichte aanpak van jeugdcriminaliteit. Inmiddels zijn interregionale platforms politieke jeugdtaak ingericht en is een landelijk platform politieke jeugdtaak opgezet. Het landelijk platform fungeert als centraal afstemmingsorgaan tussen de interregionale platforms en als centraal afstemmingsorgaan van het landelijk project ‘Intensivering politieke jeugdtaak’.

5 Vooronderzoek en nulmeting van de Inspectie voor de Politie.

Op basis van het hiervoor genoemde rapport van de Inspectie voor de politie is inmiddels besloten de ‘Bolkesteingelden’ in geoordeelde vorm voort te zetten, in elk geval tot en met 2004. Naar verwachting is dit een extra stimulans voor de positieve ontwikkeling in de korpsen. De korpsen krijgen dit geld voor hetzelfde doel en in dezelfde verdeling als voorheen. Aan het landelijk platform is gevraagd om nog dit jaar de criteria te ontwikkelen die volgens de Inspectie voor de politie nodig zijn om de borging van de politieke jeugdtaak in de politie-organisatie te toetsen. Bij het ontwikkelen van de criteria zal – zoals de Inspectie aanbeveelt – ook expliciet aandacht worden besteed aan de niet-strafrechtelijke taakonderdelen. Om de ontwikkelingen te monitoren, zal de Inspectie voor de politie begin 2002 een tussentijdse meting uitvoeren en begin 2003 een eindmeting. Ten slotte zal in verschillende onderdelen van het vernieuwde politieonderwijs (zie ook hoofdstuk 5.5) bijzondere aandacht worden besteed aan het vroegtijdig signaleren en aanpakken van de jeugdcriminaliteit.

De noodzaak tot een verdere intensivering van de aanpak van de jeugdcriminaliteit wordt ook in de ‘Nota criminaliteitsbeheersing, investeren in een zichtbare overheid’ onderstreept. Volgens deze nota moet in het bijzonder voor de jonge daders die aan het begin van een criminele carrière staan en voor jongeren die juist gerekend dienen te worden tot de ‘veelplegers’, de effectiviteit van de reactie worden verhoogd via een persoonlijke aanpak in de vorm van begeleiding en toezicht. Bij deze eerste groep moet recidive zoveel mogelijk worden voorkomen. In de nota is aangekondigd dat Justitie in het voorjaar van 2002 een ‘toekomstverkenning jeugdcriminaliteit’ zal ontwikkelen.

3.2 Geweldscriminaliteit

Geweldscriminaliteit heeft een grote invloed op de publieke opinie en op de veiligheidsgevoelens van burgers. Het stijgende geweldsniveau de afgelopen jaren en de daaruit voortvloeiende publieke verontwaardiging en verontrusting is reden geweest om ‘geweld op straat’ als landelijk beleidsthema op te nemen in het BNP 1999 - 2002. Dit met de volgende doelstelling:

‘de kans dat mensen slachtoffer worden van geweld moet sterk verminderen, waardoor ook de objectieve en subjectieve gevoelens van onveiligheid zullen verminderen; het gaat dan vooral om uitgaansgeweld, berovingen met geweld, fysiek geweld in het verkeer en geweld tegen overheidsfunctionarissen’.

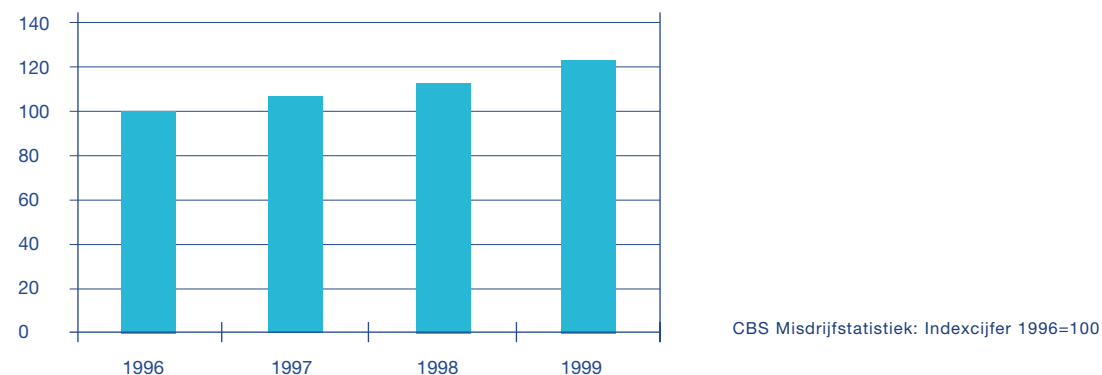
Daarnaast is in de LPB voor het jaar 2000 aandacht gevraagd voor het terugdringen van wapenbezit, het vergroten van de aangiftebereidheid en het terugdringen van groepsgeweld en huiselijk geweld.

Aanpak

De geweldsproblematiek wordt door de korpsen in zijn algemeenheid actief aangepakt. De korpsen hebben in 2000 op uiteenlopende manieren aandacht besteed aan geweld op straat. Bijvoorbeeld via extra toezicht in uitgaansgebieden, met name in de weekeinden. Het gaat daarbij om gerichte extra inzet van politie, maar in toenemende mate ook om cameratoezicht. Bij deze probleemgerichte aanpak krijgt de samenwerking met partners duidelijk gestalte. Het gaat om samenwerking met het lokaal bestuur, het Openbaar Ministerie en

horecaondernemers. In verschillende regio's is deze samenwerking geformaliseerd in horecaconvenanten. Verder krijgt bij meerdere korpsen de aanpak van straatroof via zogenaamde 'straatroofteams' gestalte en is er bij meerdere korpsen sprake van een dadergerichte aanpak. De CBS Misdrijfstatistiek laat zien dat de politie absoluut gezien meer verdachten van geweldscriminaliteit weet op te sporen. Het aantal gehoorde verdachten van geweldsdelicten in de periode 1996-1999 houdt gelijke tred met de toename van het aantal geregistreerde geweldsdelicten.

Ontwikkeling gehoorde verdachten geweldsmisdrijven

Bij een aantal korpsen heeft de aandacht voor geweld tegen overheidsfunctionarissen in 2000 geleid tot het opstellen en invoeren van een hierop gericht geweldsprotocol. Bij andere korpsen is hier nog geen invulling aan gegeven. Omdat de politie haar gezag in het openbaar domein en de normhandhaving moet versterken, is in november 2000 een breed meerjarig actieprogramma 'Geweld tegen de politie' opgesteld en door de ministers van BZK en Justitie aan de Tweede kamer aangeboden. In dit actieprogramma wordt met name aandacht besteed aan het vaststellen van tolerantiegrenzen en geweldsprotocollen. De in augustus 2001 aan de Tweede Kamer gestuurde kabinetsreactie op het rapport 'Geweld tegen werknemers in de (semi-) publieke ruimte' bevat de toezegging dat ten behoeve van de werkgevers 'een handreiking geweld tegen werknemers' zal worden ontwikkeld. Hierin worden onder meer een aantal reeds bestaande maatregelen en zogenaamde 'best practices' opgenomen.

Het terugdringen van het wapenbezit heeft in nagenoeg alle korpsen aandacht gekregen. Bijvoorbeeld via de landelijke inleveractie vuurwapens. Een aantal korpsen heeft deelgenomen aan 'Operation Arrow', een EU-operatie die de route van (il)legale vuurwapens controleert (zie ook hoofdstuk 4). Daarnaast zijn er, om het (vuur)wapenbezit terug te dringen, controles gehouden in het legale circuit en zijn er acties en controles gehouden op scholen.

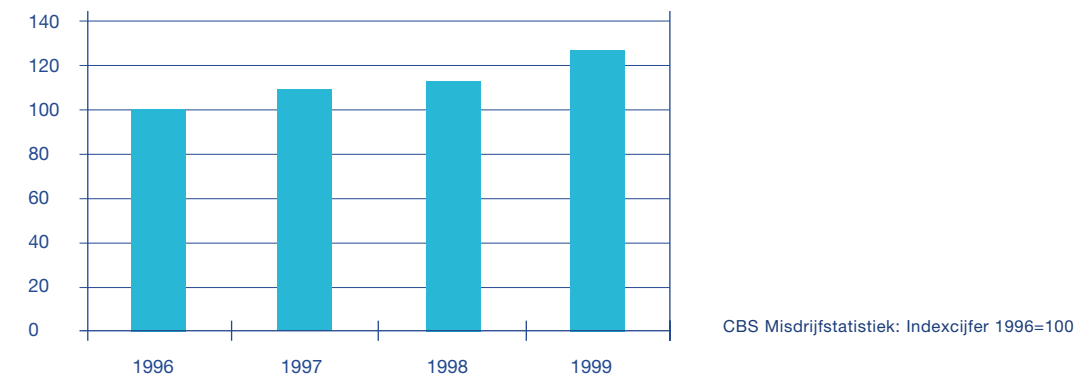
Verschiedende korpsen hebben aandacht besteed aan groepsgeweld en huiselijk geweld. De ontwikkeling van deze vormen van geweld is echter op basis van de registratie van geweldsdelicten op dit moment niet eenduidig in beeld te brengen. Voor het jaar 2000 was huiselijk geweld nog geen prioriteit. In 2001 is het ministerie van Justitie gestart met het project 'voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld', speciaal gericht op de politie.

Het Landelijk Platform tegen Geweld op Straat⁶ heeft in 2000, het tweede jaar van haar bestaan, een aantal plannen uitgebracht om de aanpak van geweldscriminaliteit verder te bevorderen. Het betreft 'Toezien op Toezicht', 'Veilig Uitgaan' en 'Audiovisuele media en de bescherming van jeugdigen'. In navolging van het plan 'Terugdringen Wapenbezit' dat in september 1999 is verschenen, verscheen in 2000 het advies 'Wet Wapens en Munitie'. Ook heeft het Platform een brochure gemaakt over het ontwikkelen van gedragscodes tegen geweld. Met deze Handreiking Gedragscodes Tegen Geweld, de zogenaamde 'Anti-geweldscode', wil het Platform zo veel mogelijk sectoren van onze samenleving stimuleren om zelf gedragsregels tegen geweld op te stellen.

Ontwikkelingen

Het aantal geregistreerde geweldsdelicten is de afgelopen jaren gestegen. In onderstaande tabel is deze toename zichtbaar gemaakt voor de jaren 1996-1999. Deze cijfers zijn gebaseerd op de CBS misdrijfstatistiek, waarbij zedendelicten, misdrijven tegen het leven, bedreiging, mishandeling, diefstal met geweld en afpersing onder de noemer geweldsmisdrijven vallen.

Ontwikkelingen geregisteerde misdrijven

Deze ontwikkeling is eerder in de Integrale Veiligheidsrapportage 2000 naar voren gekomen. In deze rapportage is, eveneens op basis van de CBS misdrijfstatistiek, aangegeven dat het aantal geweldsmisdrijven in de periode 1990-1998 met ongeveer de helft is toegenomen. Of de stijging van het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven verder doorzet in het jaar 2000 is nog onduidelijk. De CBS misdrijfstatistiek voor 2000 is op het moment van schrijven van dit jaarverslag nog niet beschikbaar. Ook de metingen van de Politiemonitor Bevolking laten in 1997 en 1999 een stijging zien van het percentage inwoners van Nederland dat de afgelopen 12 maanden één of meerdere keren slachtoffer is geworden van een geweldsdelict. De meting van 2001 geeft echter aan dat het slachtofferschap van geweldsdelicten stabiliseert. Verder neemt het percentage van de bevolking dat zich wel eens onveilig voelt in de meting van 2001 af ten opzichte van de meting in 1999. De Politiemonitor Bevolking geeft aan dat de aangiftebereidheid van slachtoffers van geweldsdelicten in de meting van 2001 niet meetbaar is gewijzigd ten opzichte van eerdere metingen. De aangiftebereidheid van

⁶ Het landelijk platform adviseert het kabinet over de aanpak van geweld op straat.

slachtoffers van geweldsdelicten is van belang om de opsporingskans van daders van geweldsdelicten te vergroten.

3.3 Zware en georganiseerde criminaliteit

De aanpak van zware en georganiseerde criminaliteit is een prioriteit van de politie. Criminele organisaties ondermijnen met hun activiteiten de rechtstaat en de economie. Het BNP bevat op het gebied van de zware en georganiseerde criminaliteit de volgende doelstelling:

'Nederland moet zeer onaantrekkelijk worden om criminele activiteiten te ontplooiën. Een hoge pakkans, een lage opbrengst van criminele activiteiten en het verhinderen van criminele organisaties om te infiltreren in de legale economie dragen daaraan bij.'

Mensensmokkel en mensenhandel, fraude, wapencriminaliteit en zedencriminaliteit, in georganiseerd verband gepleegd, zijn de delictsvormen waaraan, aldus het BNP, gericht aandacht zal worden besteed. De LPB voor het jaar 2000 voegt hier de handel en productie van XTC aan toe.

Aanpak

De politie in Nederland bestrijdt de zware en georganiseerde criminaliteit op twee niveaus: regionaal en bovenregionaal. Bovenregionaal zijn dat voornamelijk de interregionale fraudeteams, kernteams en het landelijk rechercheteam.

Zowel bovenregionaal als regionaal is er sprake van een mix van aanpakstrategieën. Daar waar vroeger vooral de top van criminele organisaties het doel was van opsporingsonderzoeken, gebruikt men inmiddels ook de zogenaamde 'korte-klappen-strategie'. Deze aanpak komt er op neer dat men minder langdurig op een organisatie rechercheert, maar door middel van het aanpakken van essentiële schakels in de organisatie de werkzaamheden van de organisatie blokkeert.

In de jaarplannen worden indicatoren gebruikt om aan te geven welke doelstellingen men in het komende jaar denkt te gaan halen. Deze indicatoren zijn nog slechts mondjesmaat in de jaarverslagen van de korpsen terug te vinden. Daardoor is een vergelijking tussen doelstelling en resultaat op landelijk niveau niet goed mogelijk. In de komende jaarverslagen zal dit moeten worden verbeterd.

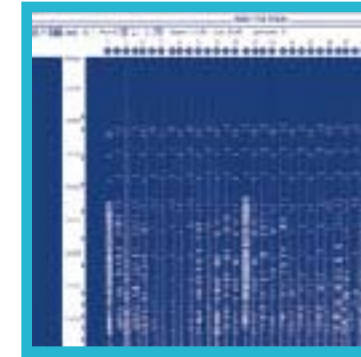
Alle jaarverslagen bevatten informatie over het aantal criminele groeperingen dat is aangepakt, over aantallen verdachten, aantallen strafrechtelijk financiële onderzoeken en ontnemingen. De kernteams zijn het verst in het bieden van informatie over de eigen prestaties.

Regionaal

Veel regio's hebben inmiddels de beschikking over een criminaliteitsbeeldanalyse. Met deze analyse hebben de regio's zicht op de in hun regio actieve misdaadgroeperingen en kunnen regionale researchediensten beter aangeven welke groeperingen met prioriteit aangepakt moeten worden.

De regionale researchediensten werken steeds meer samen met andere opsporingsdiensten, met name wat betreft de uitwisseling van informatie en operationele samenwerking. Uiteraard gaat het daarbij om de researchediensten van andere regio's, maar ook om de kernteams en de bijzondere opsporingsdiensten. In de grensregio's zijn er diverse contacten met de buurlanden.

Een aantal korpsen is in samenwerking met het Nationaal Forensisch Instituut (NFI) gestart met de aanpak van onopgeloste ernstige delicten, zogenaamde 'cold cases'. Voor deze oude onopgeloste zaken is er met de huidige technische (DNA) en tactische mogelijkheden (verhoor, analyse en daderprofilering) een kans op oplossing.

Bovenregionaal

De kernteams en het Landelijk Rechercheteam (LRT) beschikken sinds 2000 allemaal over een criminaliteitsbeeldanalyse voor hun eigen aandachtsgebied. Ook in 2000 is bekeken of er aandachtsgebieden zijn die aan een van de kernteams moeten worden toebedeeld. Dit is een continu proces, waarin de ernst van de problematiek en de verwachte inzet en opbrengst van die inzet moeten worden afgewogen.

De informatieproducten die zijn ontwikkeld vanuit de Aanpak Bedrijfsvoering Recherche Informatie-huishouding en Opleidingen (ABRIO), met name de informatieproducten voor prioritering van de aanpak van zware, georganiseerde criminaliteit, worden door de kernteams en het landelijk rechercheteam gebruikt. Daardoor wordt de wijze waarop deze teams hun werk verrichten steeds beter vergelijkbaar. ABRIO is in 1997 gestart om de kwaliteit van de opsporing en vervolging te verbeteren⁷.

De interregionale fraudeteams, waarin door regionale politiekorpsen wordt samengewerkt bij de aanpak van fraude in de private sector, halen over het geheel genomen de doelstelling ten aanzien van het aantal in behandeling te nemen zaken. De teams hebben hun expertise verder uitgebouwd.

Specifieke delictsvormen

De specifieke delictsvormen mensenhandel en -smokkel, fraude-, zeden- en wapencriminaliteit zijn in 2000 gericht aangepakt door de politie.

Mensenhandel en -smokkel

Op het gebied van mensenhandel hebben de korpsen veel tijd besteed aan de voorbereiding op de opheffing van het bordeelverbod, en vervolgens aan de controle en handhaving van de regelgeving hieromtrent.

⁷ Meer informatie over ABRIO is terug te vinden in paragraaf 5.4, Kwaliteit en organisatie van de recherchefunctie.

Als gevolg van deze intensievere controle op de prostitutiebranche is een betere informatiepositie opgebouwd en zijn er meer onderzoeken naar mensenhandel verricht. Vanuit het regiokorps Haaglanden wordt voor de gehele Nederlandse politie de aanpak van prostitutie en vrouwenhandel gecoördineerd. Ook mensensmokkel heeft sterk in de aandacht gestaan. De tragedie in Dover, waarbij 58 Chinezen door verstikking om het leven kwamen, maakte duidelijk welke risico's mensensmokkelaars nemen om veel geld te kunnen verdienen.

Sinds het opnemen van het delict mensensmokkel als prioriteit in het BNP is het aantal mensensmokkelonderzoeken door de korpsen fors toegenomen. De landelijke Unit Mensensmokkel, die eind 1998 van start is gegaan, heeft in 2000 diverse zware onderzoeken succesvol afgerond, waaronder het onderzoek naar de Doverzaak. Naar aanleiding van de Doverzaak hebben het Rijk en de politie verbeterpunten op het gebied van informatievoorziening en -uitwisseling geïnventariseerd en aangepakt. Er zijn onder andere acties gestart om de doorlooptijden van rechtshulpverzoeken te verkorten door bij uitleveringsverzoeken heldere procesbeschrijvingen vast te leggen. De Internationale Coördinatiecentra spelen een belangrijke rol op het gebied van de coördinatie, de kwaliteit en de registratie van rechtshulpverzoeken. Verder zijn, onder begeleiding van ABRIO, acties genomen om bestaande systemen zoals het Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten (VROS) volledig en actueel te houden en wordt bij nieuw te bouwen systemen binnen politie en OM rekening gehouden met de mogelijkheid dat deze systemen aanvullend op elkaar zijn en informatie kunnen uitwisselen.

Fraude

De aanpak door politie en Justitie van fraude en financieel-economische criminaliteit ontwikkelt zich in de gewenste richting. Om de deskundigheid bij de politie te bevorderen is er een masterplan ontwikkeld dat inmiddels door het LSOP in uitvoering is genomen. Om de informatiehuishouding - in technische zin - te verbeteren is in 2000 het Fraude Registratie en Informatie Systeem (FRIS) opgeleverd. FRIS staat ten dienste van de interregionale fraudeteams en regionale korpsen en is bestemd voor de voorbereiding, de prioritering en - in een latere fase - de bewaking van de voortgang van fraudezaken.

Zedencriminaliteit (waaronder kinderpornografie en kinderprostitutie)

De gemeenschappelijke voorziening aanpak kinderporno (GEVAK) heeft heel 2000 gefunctioneerd. GEVAK draagt bij aan de bestrijding van kinderporno door o.a. informatie-uitwisseling en het stimuleren van

operationele onderzoeken. Dit heeft inmiddels tot successen geleid. Binnen diverse korpsen heeft het specialisme zeden extra aandacht gekregen en is het verder ingebed in de organisatiestructuur, of door het oprichten van speciale zedenafdelingen of -teams, of door het aanstellen van coördinatoren.

Wapencriminaliteit

De aanpak van illegale wapenhandel heeft in veel korpsen prioriteit, in het bijzonder in de grootstedelijke regio's die geconfronteerd worden met de gevolgen van het gebruik van illegale vuurwapens. Dit komt tot uiting in het vergroten van deskundigheid en alertheid bij politiemensen, de intensivering van de opsporing en het meer structureel inbedden daarvan in de organisatie, zoals door het aanstellen van een speciale coördinator. De korpsen hebben succesvol deelgenomen aan de landelijke inleveractie vuurwapens.

XTC-handel en productie

De productie van en handel in synthetische drugs heeft een grote vlucht genomen. Dit blijkt uit de aantallen XTC-pillen en grondstoffen voor de vervaardiging daarvan die in Nederland en in het buitenland in beslag genomen zijn. In Nederland werden in 2000 vijf maal zoveel pillen in beslag genomen als in 1998. Wereldwijd was het in 2000 zelfs zeven maal zoveel als in 1998. Vanwege deze explosieve stijging heeft het kabinet in mei 2001 de nota 'Samenspannen tegen XTC' gepresenteerd. Naast een uitbreiding van de landelijke Unit Synthetische Drugs (USD) voorziet dit plan onder meer in de vorming van een aantal specialistische teams die de USD in haar werkzaamheden zullen ondersteunen.

3.4 Verkeersveiligheid

De afgelopen jaren kwamen jaarlijks tussen de 1.000 en 1.100 mensen om in het verkeer en moesten ongeveer 12.000 mensen ten gevolge van een verkeersongeval worden opgenomen in een ziekenhuis. Dit zijn de officieel geregistreerde aantallen. Verder zijn er nog vele tienduizenden mensen die langdurig revalideren en medische hulp zoeken.⁸ Naast het persoonlijke leed dat met ongevallen gepaard gaat, heeft verkeersonveiligheid ook forse economische consequenties. Recent zijn de economische gevolgen van verkeersonveiligheid getaxeerd. Voor het meest recente jaar waarover gegevens beschikbaar zijn (1997), bedragen de kosten (productieverlies, medische kosten, materiële en immateriële kosten) bijna 17 miljard gulden.⁹

Verkeersveiligheid is dan ook niet zonder reden één van de thema's uit het BNP en het Integraal Veiligheidsprogramma. Het BNP bevat ten aanzien van dit beleidsthema de doelstelling die het kabinet in het algemeen heeft gesteld voor het verbeteren van de verkeersveiligheid.¹⁰

⁸ Schagen, I.N.L.G. van (red.) (2000). De verkeersonveiligheid in Nederland tot en met 1999, p.79.

⁹ Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid, Jaarverslag 2000, pp. 6-7.

¹⁰ Brief van de minister van Verkeer & Waterstaat aan de Tweede Kamer, vergaderjaar 1995-1996, 24722, nrs 1 en 2.

In 2010 moet het aantal verkeersdoden ten opzichte van 1985/1986 met 50% en het aantal ziekenhuisgewonden met 40% zijn gedaald.

Verkeershandhaving door de Nederlandse politie moet aan deze doelstelling een wezenlijke bijdrage leveren. De politie richt zich hierbij vooral op de aandachtsgebieden: snelheid, roodlicht, rijden onder invloed en de helm- en gordelplicht. Hierbij dient overigens te worden opgemerkt dat de politie niet de enige verantwoordelijke is voor het behalen van deze doelstelling. Er is ook een rol weggelegd voor de partners waarmee de politie samenwerkt, te weten het Openbaar Ministerie, de wegbeheerders en maatschappelijke organisaties. Naast verkeershandhaving spelen aspecten als infrastructuur, educatie en voorlichting eveneens een belangrijke rol.

Aanpak

Gebleken is dat de inspanningen van de korpsen in het bijzonder zijn gericht op de vijf speerpunten: snelheid, rood licht, rijden onder invloed van alcohol en de gordel- en helmplicht. Een aantal korpsen heeft – naast de genoemde speerpunten – lokale verkeersprojecten gestart. Deze richten zich onder meer op het verminderen van verkeersoverlast, het realiseren van duurzame gedragsaanpassingen van weggebruikers, het terugdringen van geweld en agressiviteit in het verkeer en projecten gericht op jongeren in het verkeer. Nagenoeg alle korpsen hebben in hun jaarverslag inzichtelijk gemaakt wat zij als reguliere taakstelling op zich hebben genomen en wat zij als additionele inspanningen hebben geleverd ten behoeve van de regionale projecten verkeershandhaving. Enkele korpsen maken melding van een intensieve samenwerking tussen het regionale verkeersteam en de basispolitiezorg, zodat optimaal gebruik kan worden gemaakt van de opgebouwde expertise in de regio.

Bij het bevorderen van de verkeersveiligheid wordt door de korpsen veelal gekozen voor een integrale aanpak.

De aandachtsgebieden komen overeen met de vijf speerpunten die in het kader van de regionale projecten verkeershandhaving zijn geformuleerd. Medio 1999 is het Bureau Verkeershandhaving van het Openbaar Ministerie (BVOM) gestart met de uitvoering van de regionale projecten verkeershandhaving, die in samenwerking met de regiokorpsen en het bestuur zijn opgesteld.¹¹ Deze projecten betreffen een intensivering van de handhavingsinspanningen op het gebied van verkeer. In 1999 zijn acht en in 2000 negen regionale projecten verkeershandhaving van start gegaan. Het is de bedoeling dat eind 2001 in alle regiokorpsen een regionaal project verkeershandhaving van start is gegaan. In het kader van de zeventien nu lopende projecten, waarvoor in 2000 35 miljoen gulden aan de korpsen ter beschikking is gesteld, zijn speciale verkeerstams opgericht die uitsluitend ten behoeve van deze regionale projecten verkeershandhaving worden ingezet. In 2000 is ruim 8 miljoen gulden uitgegeven aan de inzet van handhavingsmiddelen ten behoeve van deze regionale projecten verkeershandhaving.

In de regio's waar in de periode van september tot november 1999 een regionaal project verkeershandhaving van start is gegaan, laten de ongevallencijfers een jaar na de start een daling zien van 10% tot 15% van de snelheidsovertredingen en 8% van het aantal doden en gewonden. Hierbij dient de kanttekening te worden

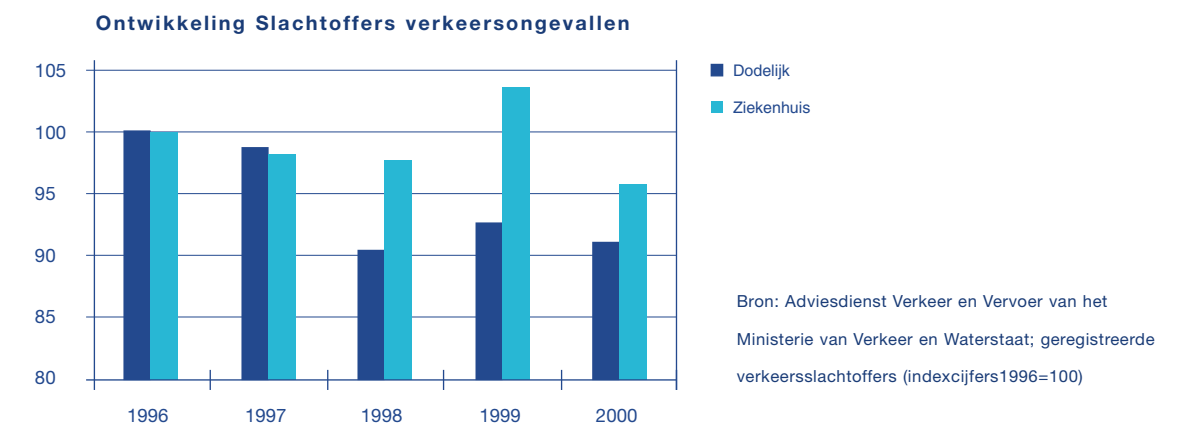
¹¹ De basis voor deze verkeershandhavingprojecten is het kabinetsstandpunt IBO-Verkeerstoezicht.

gemaakt dat het effect niet los kan worden gezien van andere maatregelen, die zich buiten de invloedssfeer van deze handhavingsinspanningen bevinden.

De intensivering van de verkeershandhaving heeft in 2000 geleid tot een toename van het aantal administratieve sancties¹² (WAHV) en het aantal kantonstrafzaken. In 1999 zijn ongeveer 6,5 miljoen en in 2000 zijn 7,8 miljoen beschikkingen (WAHV) opgelegd.

Ontwikkeling verkeersveiligheid

De korpsen hebben in 2000 de nodige aandacht besteed aan het thema verkeer. Het aantal verkeersdoden en ziekenhuisgewonden laat in 2000 een daling zien ten opzichte van 1999. De ontwikkeling in de afgelopen 5 jaar levert het volgende landelijke beeld op.¹³

Vanzelfsprekend kent dit landelijke beeld de nodige regionale verschillen. In 12 regio's is het aantal verkeersdoden in 2000 afgenomen ten opzichte van 1999. In de overige regio's is het aantal verkeersdoden gelijk gebleven of gestegen ten opzichte van 1999. Ten aanzien van het aantal ziekenhuisgewonden is in 17 regio's sprake van een daling ten opzichte van 1999 terwijl in de overige regio's het aantal ziekenhuisgewonden gelijk is gebleven of is toegenomen ten opzichte van 1999.

Volgens de meest recente gegevens neemt Nederland binnen de Europese Unie nu de derde plaats in waar het gaat om de verkeersveiligheid. Daarbij moet wel een kanttekening gemaakt worden. Vrijwel alle landen in de Europese Unie – ook de meest verkeersveilige – slagen er in om het aantal verkeersdoden sneller te laten dalen; alleen Frankrijk, Ierland en Griekenland blijven op dit aspect nog achter bij Nederland. De politie, maar ook anderen, zal de aandacht voor dit thema dan ook moeten continueren.

¹² Jaarverslag Openbaar Ministerie 2000, p. 13.

¹³ In dit kader dient te worden opgemerkt dat niet alle verkeersongevallen en –slachtoffers als zodanig bij de politie geregistreerd zijn. Bij lezing dient er rekening mee te worden gehouden, dat de aantallen hoger kunnen liggen, met name waar het gaat om minder ernstige ongevallen.

Uit onderzoek van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) blijkt, dat een combinatie van voorlichting, educatie en handhaving het meeste effect sorteert bij het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers. Met diverse nationale publiekscampagnes zal de komende jaren een aantal aspecten van het verkeersgedrag onder de aandacht van het publiek worden gebracht.¹⁴ In nauw overleg met alle betrokken organisaties, waaronder de Nederlandse politie, zal hiervoor door het ministerie van V&W een kalender worden opgesteld, zodat de campagnes optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Campagnes over een bepaald onderwerp zullen zo veel mogelijk vergezeld gaan van gerichte handhavingsactiviteiten door de politie.

3.5 De Politie Milieutaak

Milieucriminaliteit doet zich veelal voor als een niet direct zichtbare, veelal slachtofferloze en vaak ook regio-overschrijdende vorm van criminaliteit, die van grote invloed kan zijn op de kwaliteit van het leven binnen onze samenleving. Naast milieubewust handelen van ieder individu is effectieve handhaving van milieuregels dan ook onontbeerlijk voor de veiligheid en gezondheid van alle burgers en de bescherming van het milieu.

Milieu is één van de vijf beleidsthema's van het BNP, waarvoor in de periode 1999-2002 extra aandacht wordt gevraagd van de politiekorpsen. Dit met de volgende doelstelling:

De politietaken moeten professioneel zijn. Deze moeten leiden tot een grotere vervolgingskans voor overtreders van milieuwetten. De professionaliteit moet terug te vinden zijn bij de milieuspecialisten, maar ook bij het management en de basispolitiezorg.

Aanpak

In de afgelopen jaren heeft de politie milieutaak in de korpsen op verschillende manieren gestalte gekregen. In sommige regio's zit de aanpak van het milieu voor een deel in de basispolitiezorg, andere kiezen voor een overwegend projectmatige aanpak en weer andere regio's hebben gekozen voor specialistische teams op regionaal niveau. Dit levert een divers beeld op van de politie milieutaak, waardoor regio's moeilijk met elkaar te vergelijken zijn. Hoewel het milieu niet in iedere regio als prioritair beleidsterrein is benoemd in de beleidsplannen, is wel een breed scala aan activiteiten en projecten zichtbaar. Vele liggen op het terrein van controles op overtredingen, strafrechtelijke onderzoeken, aandacht voor bepaalde thema's zoals geluidsoverlast en vuurwerk(overlast), milieuvluchten en allerlei soorten projecten zoals een project gericht op tankstations en acties inzake vrije velddelicten. Daaronder vallen bijvoorbeeld controles in verband met de visserijwet en de jachtwet. In alle regio's zijn samenwerkingsverbanden op het gebied van milieu met onder meer het bestuur en het Openbaar Ministerie geformaliseerd door middel van bestuursovereenkomsten.

De doelstellingen op het gebied van milieu in het BNP richten zich op de organisatie en professionaliteit van de politie milieutaak. Een aantal korpsen is de milieutaak anders aan het organiseren om de aandacht voor

¹⁴ Zie onder meer het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan 2001-2020 (NVVP) dat een impuls heeft gegeven aan het denken over de factor gedrag bij de bestrijding van de verkeersonveiligheid.

dit thema te versterken. Er wordt de laatste tijd vaker gekozen voor een operationele specialistische eenheid op regionaal niveau. Een dergelijke eenheid doet zelfstandig onderzoek, maar ondersteunt ook de lokale milieuwethandhaving. De milieutaak wordt geprofessionaliseerd door verschillende specifieke opleidingen die in 2000 door ruim 300 politiemensen zijn gevolgd. Aan de milieu-opleidingen van het LSOP is in 2000 ruim 1,4 miljoen gulden besteed. In verschillende korpsen zijn functionarissen vrijgemaakt voor de politie milieutaak. Elke regio heeft een portefeuillehouder milieu of een coördinator. Daarnaast zijn in een aantal korpsen gespecialiseerde milieufunctionarissen op regionaal niveau werkzaam in een handhavingsteam of in interregionale teams. Een aantal korpsen maakt gebruik van taakaccenthouders die op verschillende niveaus in de organisatie belast zijn met de milieutaak. Daarnaast heeft ook de basispolitiezorg een taak als het gaat om het signaleren en aanpakken van milieu-overtredingen in wijken en buurten.

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn er verschillende belangrijke ontwikkelingen op het terrein van de milieuwethandhaving geweest, zoals de totstandkoming van de provinciale bestuursovereenkomsten, de ontwikkeling van een landelijke handhavingsstrategie en landelijke handhavingsprioriteiten, de totstandkoming van de milieustrategie van het Openbaar Ministerie en de verbetering van de internationale aanpak van milieu-overtredingen en milieucriminaliteit. Ook de bestuurlijke aandacht voor handhaving is sterk toegenomen. Dit mede als gevolg van de rampen in Enschede en Volendam.

De politie is één van de vele actoren die een bijdrage levert aan de handhaving van milieuregels. De doelstellingen die de korpsen daarbij hanteren en de resultaten die zichtbaar worden in de jaarverslagen zijn divers van karakter. Meer dan de helft van de korpsen gebruikt resultaatindicatoren, maar er worden ook doelstellingen in de vorm van inspanningsverplichtingen en activiteiten gehanteerd. Het merendeel van de korpsen beschikt nog niet over een regionale omgevingsanalyse op basis waarvan doelstellingen en prioriteiten voor de milieutaak bepaald kunnen worden. In het kader van de gesprekken over de beleidsplannen 2001 is hier bij meerdere korpsen op gewezen. Wel zijn in verschillende korpsen eerste aanzetten daartoe gegeven, is een analyse op onderdelen gemaakt of een inventarisatie van risicobedrijven opgesteld.

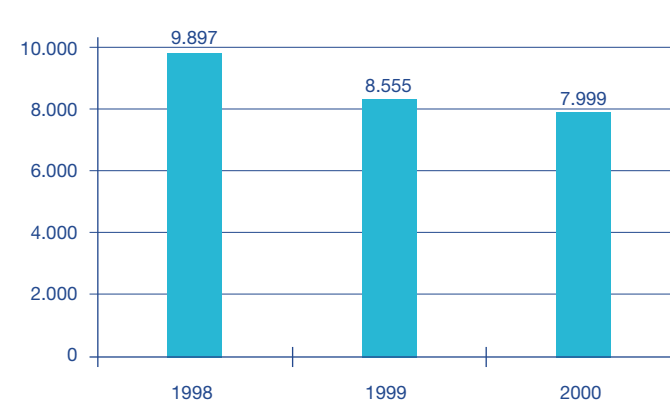
In 2001 is een onderzoek naar politie en milieuhandhaving van de NPA-onderzoeksgroep, in opdracht van het ministerie van Justitie, gepubliceerd. Aanleiding voor dit onderzoek was de door de Vaste Kamercommissie geconstateerde afname van het aantal processen-verbaal op het terrein van milieu. Het onderzoek moest duidelijk maken of er inderdaad sprake was van een afname en, als dat zo was, duidelijkheid scheppen in de achtergronden van deze verandering. Uit het onderzoek blijkt dat het niet mogelijk is een trend af te lezen in de mate waarin politieregio's landelijk gezien aandacht besteden aan milieuhandhaving. De cijfers vertonen

per jaar en per regio teveel fluctuaties om een betrouwbaar beeld te kunnen geven. In sommige regio's is een daling te bespeuren, in evenveel andere regio's stijgt het aantal milieuzaken.

In dit onderzoek is ook geïnventariseerd hoe de milieutaak is georganiseerd binnen de politieregio's. Vijftien korpsen hebben inmiddels een regionaal milieuteam of milieubureau ingesteld of zijn daar mee bezig. Alle korpsen hebben nu milieuspecialisten. Deze functionarissen hebben een belangrijke trekkersfunctie bij de uitvoering van de milieutaak. Zij verrichten onderzoek naar milieucriminaliteit, geven ondersteuning aan de basispolitiezorg en aan rekercheteams en voeren technische onderzoeken en milieuvluchten uit. De laatste jaren is het accent verschoven van de basispolitiezorg naar het milieuspecialisme. Een positieve ontwikkelrichting die kan bijdragen aan de professionalisering van de milieutaak en de versterking van de handhaving. Daarbij gaat het om gerichte surveillance, opsporing en betere dossiervorming.

Wel constateren meerdere korpsen dat de doelstellingen voor het jaar 2000 niet gerealiseerd konden worden. Als verklaring wordt daarbij onder meer verwezen naar de benodigde inzet voor het EK 2000, de millenniumwisseling en diverse lopende organisatorische en andere veranderingsprocessen. Uit de vijfde halfjaarlijkse voortgangsrapportage van de ministers van VROM, Justitie en de staatssecretarissen van V&W en LNV, blijkt dat het aantal bij de parketten ingeschreven verdachten voor milieuzaken in 1999 met 14% is gedaald ten opzichte van 1998. In 2000 daalde dat aantal nog verder met 6%. Het gaat daarbij om een landelijk gemiddelde, waarbij regionaal aanmerkelijke verschillen optreden. Er zijn regio's waar sprake is van een daling, maar ook regio's waar zich een stijging van het aantal milieuzaken heeft voorgedaan. Ook wordt geen onderscheid gemaakt tussen zwaardere en minder zware milieuzaken.

Ontwikkeling verdachten milieuzaken

De in deze grafiek vermelde cijfers zijn ontleend aan het registratiesysteem van het OM (Compas) en worden vermeld in het onderzoek Politie en milieuhandhaving, dat de onderzoeksgroep van de NPA onlangs op verzoek van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum van het ministerie van Justitie heeft uitgevoerd.

4 Internationale politiesamenwerking

Landsgrenzen zijn voor veel veiligheidsvraagstukken steeds minder van belang en zijn minder vaak een drempel voor criminaliteit en onveiligheid. Internationale samenwerking op het gebied van internationale criminaliteit en openbare orde is dan ook steeds meer nodig. Het is de bedoeling om deze samenwerking verder uit te bouwen. Zowel in de vorm van bilaterale samenwerkingsovereenkomsten als, na het wegvalLEN van de binnengrenzen, in het kader van de Schengen-uitvoeringsovereenkomst.

Door de politieorganisaties in Nederland is op strategisch niveau geparticipeerd in de totstandkoming van ingrijpende veranderingen ten aanzien van het beleid inzake niet-operationele internationale politiesamenwerking. Leidend daarbij was de overeenkomst tussen de beleidsverantwoordelijke directeuren-generaal bij BZK en Justitie enerzijds en de top van de Nederlandse Politie anderzijds, om dit beleid gezamenlijk te formuleren. De voornaamste neerslag hiervan is de Stuurgroep Internationale Politiesamenwerking (STIPS) geweest die heeft besloten over prioritaire landen en coherente, meerjarige samenwerkingsprogramma's. In 2000 werd als eerste het driejarig samenwerkingsprogramma met Hongarije geaccordeerd. Een groot deel van de regiokorpsen is betrokken bij de uitvoering van dit programma.

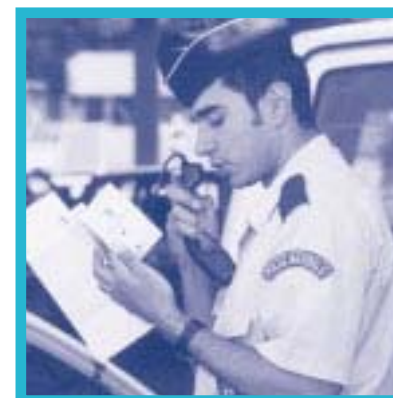
In november 2000 werd bovendien de organisatie operationeel die de STIPS adviseert en eveneens haar besluiten implementeert: het Nederlands Centrum voor Internationale Politiesamenwerking (NCIPS). Deze organisatie wordt voor 50% door de korpsen en voor 50% door de ministeries van Justitie en BZK gefinancierd. Kerntaken van de organisatie zijn advisering, coördinatie en programmamanagement. Vanuit verschillende korpsen zijn bij het NCIPS medewerkers gedetacheerd.

Politiesamenwerking in de Europese Unie (EU)

Om de samenwerking met de ons omringende EU-landen, onder meer op operationeel gebied, te intensiveren, dienen geschikte kaders gecreëerd te worden. Met het oog daarop tekenden de minister en staatssecretaris van BZK in november 2000 de 'Gemeenschappelijke verklaring van Nederland en Noordrijn-

Westfalen inzake grensoverschrijdende samenwerking'. Het betreft hier in het bijzonder de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van politie en rampen- en brandbestrijding. Wat de politie betreft geeft de verklaring opdracht tot een uitgebreide analyse van de knelpunten in de grensoverschrijdende samenwerking en zet aan tot het gezamenlijk zoeken naar oplossingen. Bij dit traject wordt ook de Duitse deelstaat Nedersaksen betrokken.

De verklaring kan ook de basis zijn voor een verdere ontwikkeling van de samenwerking die nu plaats vindt in de vorm van ondersteuning van de Nederlandse politie door (ongewapende) Noordrijn-Westfaalse politiemensen in de zomertijd in badplaatsen in Zeeland en Den Haag en vice versa de ondersteuning van de politie in Noordrijn-Westfalen door (ongewapende) Nederlandse politiemensen tijdens kerstmarkten, beurzen en andere openbare manifestaties. Deze samenwerking wordt zowel door betrokken

politieambtenaren als de burgers positief gewaardeerd en gezien als een logisch voortvloeisel van de voortschrijdende Europese eenwording.

De bilaterale samenwerking met Frankrijk is naast de reeds bestaande intensieve operationele (recherche) samenwerking uitgebreid met het thematische onderwerp gebiedsgebonden politiezorg.

Binnen de bestaande kaders uitvoering geven aan de samenwerking heeft in 2000 eveneens aandacht gekregen. Zo is in november 2000 op operationeel niveau het project 'Arrow' uitgevoerd in het kader van de bestrijding van illegale wapenhandel. Dit is een eerste route-controleproject, uitgevoerd door de politiediensten van de Europese Unie. Het project was bedoeld om de politie en andere relevante autoriteiten

optimale resultaten te laten boeken bij de preventie en de opsporing van delicten in verband met illegale vuurwapenhandel. Verder ging het om het vormgeven van de coördinatie van gezamenlijke politieoperaties, om de onderlinge communicatie en om het verzamelen van nieuwe gegevens over crimineel gedrag en modus operandi. De samenwerking tussen politiediensten en douanediens ten is succesvol gebleken en verdient navolging. Ook de analytische eenheid van Europol heeft in het project geparticipeerd. Zowel op nationaal als op EU-niveau zijn de ervaringen vastgelegd en geëvalueerd. Het project heeft aangetoond dat internationale samenwerking een essentieel instrument is voor de bestrijding van de misdaad. De Nederlandse politie heeft, gecoördineerd via de portefeuillehouder vuurwapencriminaliteit van de Raad van Hoofddcommissarissen, deelgenomen aan de voorbereiding, coördinatie en uitvoering van dit internationale project.

De toenemende samenwerking in de EU krijgt ook aandacht in de sfeer van opleidingen. Onder het Franse voorzitterschap is in december 2000

besloten een eerste stap te zetten in de richting van een Europese Politie Academie (EPA). In eerste instantie gaat het om een netwerk en samenwerkingsvorm met een permanent secretariaat dat de Raad van Bestuur, bestaande uit de 15 directeuren van de nationale instituten, dient te ondersteunen. De EPA zal in deze vorm drie jaar bestaan. Daarna wordt bekeken welke definitieve vorm de EPA zal krijgen.

Voorts is in 2000 op Europees niveau een belangrijke ontwikkeling op gang gekomen, te weten die van de Taskforce of European Heads of Police. Bij besluit van de Europese Raad van Tampere is dit overlegorgaan van nationale politiechefs in het leven geroepen om te kunnen komen tot een meer adequate aanpak van gemeenschappelijke problematiek van de EU-lidstaten op politieel terrein. Voor Nederland is de korpschef Haaglanden aangewezen als nationaal delegatieleider. De Nederlandse delegatie wordt inhoudelijk en secretariaal ondersteund door het NCIPS.

Samenwerking met landen in Midden en Oost-Europa

Nederland concentreert zich vooral op Polen, Hongarije en Tsjechië. Vanwege het veranderende politieke klimaat ter plaatse is ook met Slowakije een intensievere samenwerking ontstaan. Daarnaast ontwikkelt het LSOP contacten met opleidingsinstituten in Estland.

Tussen een groot aantal Nederlandse politieregio's en politiedistricten in Hongarije, Polen en Tsjechië bestaan reeds langere tijd partnerships. Daarin wordt door personeelsuitwisselingen over en weer en door diverse trainingsprogramma's aan zowel leidinggevend als uitvoerend de mogelijkheid geboden kennis te nemen van elkaars werkwijzen. Dit levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van deze Midden-Europese politieorganisaties. Daarnaast zijn de aanzetten gegeven tot een meer programmatische opzet van deze bilaterale samenwerking, die mede richtinggevend kan zijn voor de invulling van bestaande partnerships. Hierbij is de rol van NCIPS van belang, evenals bij de uitvoering van een multilateraal project, dat in het kader van PHARE is geïnitieerd in Polen en dat gericht is op versterking van de politiediensten en de grensbewaking.

Politiesamenwerking Aruba en de Nederlandse Antillen

In 2000 heeft de coördinator Politiële Samenwerking voor Aruba, de Nederlandse Antillen en Nederland voor een aantal praktijkgerichte onderwerpen advies uitgebracht en is ten behoeve van diverse ontwikkelingen de samenwerking tussen de Arubaanse, Nederlands Antilliaanse en Nederlandse korpsen gecoördineerd.

Het Korps Politie Aruba (KPA) bevindt zich in een reorganisatietraject. Voor de uitvoering van het reorganisatieplan is door Nederland in 2000 een ervaren Politiecommissaris beschikbaar gesteld, en is er advies uitgebracht over de wijze waarop de personele reorganisatie van het korps gestalte kan krijgen. Daarvoor is een concept Sociaal Beleidskader ontworpen dat, na gesprekken met zowel de korpsleiding als de politievakorganisaties, is vastgesteld. Het KPA heeft, ter ondersteuning van het reorganisatieproces, ook een samenwerkingsconvenant gesloten met het regiokorps Amsterdam Amstelland en de directie Politie van het Ministerie van BZK. In 2000 heeft op basis van dit convenant expertise-uitwisseling plaatsgevonden.

Ten behoeve van het Korps Politie Nederlandse Antillen (KPNA) werden diverse, op de praktijk gerichte adviezen gegeven en inijkstages verzorgd voor leidinggevend bij zowel de directie Politie van het Ministerie van BZK als bij het KLPD. Tussen het KPNA en het regiokorps Amsterdam Amstelland bestaat een samenwerkingsconvenant van oudere datum, op basis waarvan ook in 2000 diverse stage-uitwisselingsprojecten zijn uitgevoerd.

5 Beheersmatige randvoorwaarden

5.1 Gebiedsgebonden politiezorg

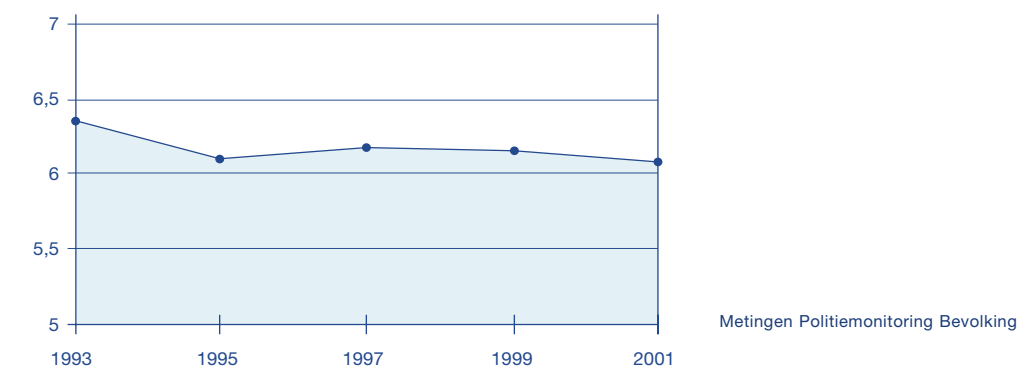
Een actieve oriëntatie van de politie op de lokale samenleving en een sterke informatiepositie waar het gaat om lokale ontwikkelingen op het gebied van veiligheid vormen een belangrijke voorwaarde voor effectief politiewerk. Dit uitgangspunt is opgenomen in het BNP en de LPB 2000. Dit uitgangspunt moet organisatorisch een vertaling krijgen via de gebiedsgebonden politiezorg. Dit is een concept waarin politiefunctionarissen een territoriaal afgebakende, maar integrale verantwoordelijkheid kennen voor de veiligheid en leefbaarheid in een gebied en daar invulling aan geven vanuit bekendheid met en bekend zijn in dit gebied. Deze grotendeels in 1999 gestarte ontwikkeling is in 2000 voortgezet, waarbij het accent lag op verbreding en verdieping van deze vorm van politiezorg.

Burgers over de politie in de eigen woonbuurt

De doelstellingen van de korpsen op dit punt worden vaak in algemene, meestal kwalitatieve termen geformuleerd als: 'de politie dichterbij de burger brengen', 'streven naar tevreden burgers' en 'de afstand tussen de politie en burgers verkleinen'. Al deze doelstellingen sluiten aan op de gedachte dat het realiseren van meer contact tussen burgers en politie effectiever politiewerk mogelijk maakt en resulteert in meer tevredenheid bij de burger over de veiligheid en leefbaarheid in de eigen woonomgeving.

Elke twee jaar worden in het kader van de Politiemonitor Bevolking aan tienduizenden inwoners van Nederland vragen gesteld over het functioneren van de politie in de eigen woonbuurt en de mate waarin de politie contact heeft met de bewoners. De verschillende vragen zijn terug te brengen tot één score. Hoe hoger deze score, hoe meer burgers zich positief uitlaten over het functioneren van de politie in de eigen woonbuurt. In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling van deze score op basis van metingen tussen 1993 en 2001 zichtbaar gemaakt.

Burgers over het functioneren van de politie in de buurt

De schaalscore laat na een stijging in 1997 en een stabilisatie in 1999, een lichte daling in 2001 zien. Deze daling hangt samen met een kleiner wordend aantal burgers dat zich positief uitlaat over de stellingen 'de politie heeft contact met de bewoners', 'de politie reageert op problemen' en 'de politie doet haar best'. Het percentage burgers dat het eens is met de stellingen 'de politie biedt bescherming en de politie pakt de zaken efficiënt aan' is bij de meting van 2001 niet meetbaar afgenomen. Meer dan de helft van de inwoners van Nederland is in 2001 van mening dat de politie haar best doet (64%), reageert op problemen (58%) en bescherming biedt (52%). De stelling dat de politie contact heeft met de bewoners wordt minder vaak onderschreven. In 2001 ligt dit percentage op 23% ten opzichte van 26% in 1999. Een kanttekening bij deze resultaten is op zijn plaats. Regionale en lokale ontwikkelingen kunnen afwijken van de hier getoonde landelijke ontwikkeling. Zo kennen verschillende regio's in Nederland, in tegenstelling tot het landelijk gemiddelde, juist een stijgende score. De mate van ontwikkeling van gebiedsgebonden politiezorg verschilt eveneens per regio.

De ontwikkeling van de gebiedsgebonden politiezorg bij de Nederlandse politie

De verschillende resultaten van de korpsen in 2000 zijn mede afhankelijk van de fase waarin de ontwikkeling van gebiedsgebonden politiezorg zich bevindt. De resultaten hebben veelal betrekking op de organisatorische inbedding van de gebiedsgebonden politiezorg. Zo hebben verschillende korpsen in 2000 medewerkers vrijgemaakt voor het gebiedsgebonden politiewerk onder de functieaanduidingen van buurtagent, gebiedsmentor, netwerkinspecteur of als lid van gebiedsgebonden teams. Enkele korpsen geven in hun jaarverslag aan dat het concept al ingeburgerd of verankerd raakt in de organisatie. Veel korpsen zijn bezig hun visie op dit terrein in de praktijk verder uit te werken of hebben een start gemaakt met de implementatie.

Naast de organisatorische inbedding wordt in bijna alle korpsen aandacht besteed aan opleidingen ten behoeve van de gebiedsgebonden politiezorg en instrumenten waarmee (politie)functionarissen zicht kunnen krijgen op de veiligheidsproblemen die in wijken en buurten spelen, zoals de buurtscan. Dit instrument wordt inmiddels in een aantal korpsen gebruikt. Ook nieuwe initiatieven worden zichtbaar. In een aantal korpsen is een begin gemaakt met gebiedsgerichte communicatie: gericht gebruik van communicatieinstrumenten in het kader van gebiedsgebonden politiezorg en de communicatie met diverse doelgroepen in wijken en buurten.

Duidelijk is dat gebiedsgebonden politiezorg in de praktijk op verschillende manieren vorm krijgt en nog in ontwikkeling is. Daarbij komen verschillende vraagstukken naar voren. Onder meer over de mate van inzetbaarheid van politiefunctionarissen voor gebiedsgebonden politiewerk en de wijze waarop ondersteuning door en sturing van de basispolitiezorg ten behoeve van de gebiedsgebonden politiezorg gestalte krijgt. Dat blijkt ook uit het tussenrapport over de ontwikkeling van de gebiedsgebonden politiezorg in Nederland van april 2000¹⁵. Deze vraagstukken moeten worden opgelost om de impact en het succes van het concept verder te vergroten.

¹⁵ Gebiedsgebonden Politiezorg; Politia Nova nr. 2 2000.

De invoering, uitbreiding of versterking van gebiedsgebonden politiezorg is een ontwikkeling die in vrijwel alle politiekorpsen veel nadruk krijgt. Korpsen besteden met name aandacht aan de aanpak en organisatorische inbedding van het gebiedsgebonden werken. Soms door een reorganisatie waarbij andere politietaken als de noodhulp en recherche, maar ook ontwikkelingen als het inrichten van wijksecretariaten en solosurveillance, ingebed worden in de gebiedsgebonden politiezorg. In een aantal politiekorpsen komt gebiedsgebonden politiezorg ook prominent terug in de visie of missie van het korps. Het verwachte effect van deze ontwikkeling is dat het functioneren van de politie in wijken en buurten de komende jaren - ook in de ogen van de burger - verder zal verbeteren.

5.2 Slachtofferzorg

In 1995 is de regelgeving inzake slachtofferzorg (Wet Terwee) van kracht geworden. Voor de politie is het belangrijkste onderdeel van deze regelgeving de Aanwijzing Slachtofferzorg van 1 augustus 1999 (voorheen Richtlijn Terwee) van het college van Procureurs-Generaal. In deze Aanwijzing zijn de uitgangspunten neergelegd, waaraan de slachtofferzorg bij de politie en het Openbaar Ministerie dient te voldoen. Het gaat daarbij vooral om drie aspecten: een behoorlijke bejegening van de slachtoffers, een goede informatievoorziening aan de slachtoffers over de gang van zaken na de aangifte, en de eventuele schadebemiddeling tussen dader en slachtoffer.

Daarnaast dient de politie slachtoffers door te verwijzen naar het bureau slachtofferhulp.

Slachtofferzorg is als beheersmatige randvoorwaarde opgenomen in het BNP 1999-2002, om de organisatorische inbedding en kwaliteit van de slachtofferzorg in de korpsen te laten aansluiten bij de voorstellen van de Raad van Hoofdcommissarissen. Deze voorstellen hebben betrekking op het tijdig informeren van slachtoffers, het wijzen op de bijstandsmogelijkheden van bureau slachtoffer-

hulp, het invoeren van een één loket van politie en justitie voor slachtoffers, het bevorderen van schadevergoeding aan het slachtoffer en registratie volgens de meetmethode slachtofferzorg.

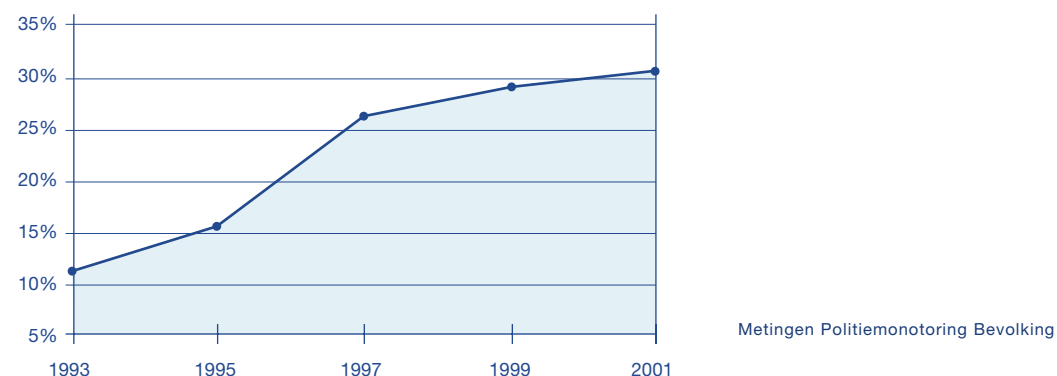
Realisatie van slachtofferzorg

Vijf jaar na de landelijke invoering van de regelgeving Terwee kan gesteld worden dat slachtofferzorg steeds meer is ingebed in het dagelijks politiewerk. De aandacht die onder meer in LPB 2000 voor dit onderwerp is gevraagd sorteert effect. Uit de Politiemonitor Bevolking blijkt dat het aantal gevallen waarin de politie bij aangifte informatie geeft over de mogelijkheden van slachtofferzorg de afgelopen jaren is toegenomen.

Deze ontwikkeling blijkt ook uit de eindexamen slachtofferzorg die op 29 juni 2001 aan de Tweede Kamer is gezonden. In de daarbij gehouden tevredenheidsenquête is slachtofferzorg door de politie gewaardeerd met een gemiddelde van 7,4 voor de informatieverstrekking en bejegening. Over het algemeen blijkt dat slachtoffers voldoende en tijdig worden geïnformeerd over het verdere verloop van de zaak. In veel korpsen ont-

vangt het slachtoffer bij aangifte informatie over de mogelijkheden van slachtofferhulp. In het merendeel van de korpsen is inmiddels, samen met het Openbaar Ministerie, een één-loketfunctie opgezet. De meetmethode slachtofferzorg, die van belang is voor een eenduidige registratie van de gerealiseerde slachtofferzorg en de belasting die dit voor de politie met zich meebrengt, wordt nog niet in alle korpsen toegepast. Op basis van de aanbevelingen van de eindexamen slachtofferzorg wordt, mede met het oog op het toepassen van de meetmethode slachtofferzorg, gewerkt aan een procesbeschrijving slachtofferzorg. Tevens zullen de minimale kwaliteitseisen voor de één-loketfunctie worden vastgelegd. De ontwikkeling op het gebied van slachtofferzorg in 2000 is positief. Wel blijft aandacht voor verdere verbetering van slachtofferzorg door de politie nodig.

Informatie over slachtofferhulp bij aangifte

5.3 Kwaliteitszorg

In het BNP wordt het belang benadrukt van verdere verbetering van de resultaten en de kwaliteit van de politie. Het implementeren van een kwaliteitsstelsel bij de politie is in dit verband een belangrijk instrumentarium voor de korpsen om stelselmatig de kwaliteit van het werk en de bedrijfsvoering te verbeteren. Dit was de aanleiding om dit onderwerp als beheersmatige randvoorwaarde op te nemen in de LPB voor het jaar 2000. Alle korpsen moeten, volgens de planning, in 2000 het kwaliteitsstelsel hebben geïmplementeerd en de eerste cyclus van zelfevaluatie, korpsonderzoek en visitatie hebben doorlopen. Om tot een op hoofdlijnen uniforme toepassing van kwaliteitszorg in de korpsen te komen, zijn in het Besluit kwaliteitszorg politie (1999) nadere regels gesteld voor de kwaliteitszorg bij de politie. Dit besluit legt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg bij de korpsbeheerder en regelt de wijze waarop de systematische evaluatie van de kwaliteitszorg (zelfevaluaties, korpsonderzoeken (audits) en visitaties) concreet wordt ingevuld. Ook bevat het besluit expliciete, aanvullende eisen met betrekking tot de inrichting van het beleidsplan en het jaarverslag op het terrein van de kwaliteitszorg. In de LPB zijn de hiervan afgeleide eisen voor het jaarverslag opgenomen. Voor het jaarverslag 2000 is de korpsen verzocht om:

- verslag uit te brengen over de uitgevoerde zelfevaluaties bij de korpsonderdelen, de korpsaudit en de visitatie;

- aan te geven of, en zo ja, welke verbetertrajecten als gevolg van het korpsonderzoek en de visitatie zijn of zullen worden gevolgd.

Aanpak

In het algemeen kan geconcludeerd worden, dat het onderwerp kwaliteitszorg in 2000 voldoende aandacht heeft gekregen. Zo blijkt dat de eerste cyclus van het kwaliteitsstelsel (zelfevaluatie, korpsonderzoek en visitatie) in alle politieregio's, bij het KLPD en het LSOP, op basis van het kwaliteitsmodel van de politie (INK-managementmodel), door visitaties in 2000 is afgerond. De uitkomsten van de zelfevaluatie, de korpsaudit en de visitatie worden ingepast in de verbeterplannen. Op basis van de resultaten en ervaringen in de eerste cyclus richten korpsen zich nu op de voorbereiding van de volgende kwaliteitscyclus. Een aantal politieregio's heeft in dit verband aangegeven dat zij streven naar een proces van continu verbeteren als vast onderdeel van de normale bedrijfsvoering. Het merendeel van de korpsen doet afzonderlijk verslag van het gevoerde kwaliteitsbeleid, maar beperkt zich tot het weergeven van de in het kader van kwaliteitszorg uitgevoerde activiteiten. Het gaat dan om de in de politieregio's in gang gezette verbetertrajecten, deskundigheidsbevordering op het gebied van kwaliteitszorg en de inzet van verschillende onderzoeks- en meetinstrumenten, zoals de uitvoering van onderzoek naar klantentevredenheid en medewerkerstevredenheid. De ontwikkeling dat een toenemend aantal korpsen de resultaten van de toepassing van het stelsel in directe relatie met de eigen beleids- en beheerscyclus tracht te brengen, geeft aan dat de resultaten van het kwaliteitsstelsel steeds meer in verband worden gebracht met verbeteringen in de bedrijfsvoering in de korpsen.

5.4 Kwaliteit en organisatie van de onderzoeksfunctie

Mede naar aanleiding van de Parlementaire Enquête Opsporingsmethoden is in het BNP 1999-2002 'de organisatie en kwaliteit van de onderzoeksfunctie' als landelijk beheersthema opgenomen. In het BNP staat aangegeven dat aandacht wordt besteed aan organisatorische voorzieningen binnen de onderzoeksfunctie¹⁶ en dat, onder verwijzing naar het project ABRIO¹⁷, extra energie wordt gestoken in de verbetering van de informatiehuishouding. Een ander aandachtspunt betrof het in gang zetten van activiteiten om te komen tot een nieuwe relatie tussen de korpsen en de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) (tegenwoordig de dienst Nationale Recherche Informatie van het KLPD). Door doelmatiger en effectiever werken en via een evenwichtige opbouw van de onderzoeksfunctie binnen korpsen en op bovenregionaal niveau, kan de kwaliteit

¹⁶ Eind 1999 is in dit kader hoofdstuk 3 van het Besluit Beheer Regionale Politie aangepast.

¹⁷ Het project ABRIO (Aanpak Bedrijfsvoering Recherche, Informatievoorziening en Opleiding) is in 1997 officieel van start gegaan. In dit project wordt door de politie en het openbaar ministerie gezamenlijk opgetrokken om de kwaliteit van de opsporing en vervolging te verbeteren. Leidende gedachten daarbij zijn dat politie en het openbaar ministerie twee opeenvolgende schakels zijn in de strafrechtsketen en dat de organisatie van de Nederlandse politie in toenemende mate beschouwd wordt als één concern. ABRIO volgt twee sporen: onderhoud van de bestaande organisatie en het bedenken van verbeteringen daarvoor (bijvoorbeeld het concept voor de inrichting van de regionale helpdesk), én het werken aan nieuw fundament en bovenwerk voor deze organisatie om daarmee de efficiëntie en effectiviteit structureel te vergroten. De Regieraad ICT Politie heeft inmiddels besloten de modernisering van de politieke informatiehuishouding mede te baseren op het door ABRIO ontwikkelde standaardwerkproces voor de opsporing en vervolging.

van het rechercheren worden verbeterd. Daarnaast werd de noodzaak van de ontwikkeling van nieuwe rechetechnieken bepleit en de implementatie van de wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden (BOB).

In de LPB staat dat de korpsen voor het jaar 2000 aangeven hoe zij de organisatie en de kwaliteit van de rechefunctie, in termen van de recherche-informatiehuishouding en de recherche-informatieuitwisseling, de verdere professionalisering van de recherche, internationale rechtshulp en de implementatie van de wet BOB, willen verbeteren. In het bijzonder dienen de korpsen in te gaan op de ABRIO-projecten, de inzet op het terrein van de informatie-uitwisseling tussen korpsen en met de CRI, en de stand van zaken rond de implementatie van de wet BOB.

ABRIO

In het jaar 2000 hebben de korpsen met name aandacht besteed aan het eerste ABRIO-spoor, het onderhoud van de bestaande organisatie en het werken aan verbeteringen. Dit past in de fase waarin het ABRIO-project zich in dat jaar bevond. Dit onderdeel van het project dient uiteindelijk als richtsnoer voor de politie (en het Openbaar Ministerie) voor het systematisch onderhouden en verbeteren van de kwaliteit en organisatie van de rechefunctie. Om deze verbetering inzichtelijk te maken worden indicatoren ontwikkeld. Inmiddels (in 2001) is een werkgroep hiermee van start gegaan.

Het algemene beeld over 2000 is dat het thema 'kwaliteit en organisatie van de rechefunctie' duidelijk leeft bij de korpsen en dat er een positieve ontwikkeling valt waar te nemen. Een aantal korpsen geeft blijk van een ambitieniveau dat verder reikt dan op basis van het BNP en de LPB 2000 mag worden verwacht. In deze korpsen verloopt de uitvoering van het beleid op basis van een lange termijn

visie en probleemanalyse, en hangt die uitvoering samen met de organisatiestructuur, het loopbaanbeleid, de informatievoorziening en de operationele doelstellingen.

Een aantal korpsen heeft initiatieven genomen om de ketengerichtheid¹⁸ te verbeteren. In 2000 zijn deze korpsen begonnen om de werkprocessen van de eigen organisatie en het Openbaar Ministerie beter op elkaar af te stemmen. Het gaat daarbij onder meer om de parketsecretaris op locatie en de verkorting van doorlooptijden in strafzaken.

¹⁸ De afstemming van werkprocessen bij de aanpak van veelvoorkomende criminaliteit is in 1999 onderzocht door de Inspectie voor de politie.

De bevindingen zijn neergelegd in het in 2000 verschenen rapport 'Op de keten beschouwd'. Thans wordt binnen het project ABRIO in samenwerking met de veldorganisaties gewerkt aan de uitwerking van de aanbevelingen.

Een meerderheid van de korpsen kent een ander -minder ambitieus- tempo van ontwikkeling. Bij deze korpsen ontbreekt op dit moment een (regionaal) beleidskader voor de verbeterinitiatieven of komt dit (nog) onvoldoende uit de verf. Dit lijkt te maken te hebben met de oplevering van nieuwe producten voor het procesmanagement in het ABRIO-project. Naar verwachting zullen deze korpsen in 2001 een aangepast beeld kunnen laten zien.

Samenwerking en informatie-uitwisseling tussen korpsen

Het jaar 2000 stond voor de regionale infodesken in het teken van het verder uitbouwen en professionaliseren van het informatie-uitwisselingproces. De infodesken zijn ingericht om de (opsporings)informatie te stroomlijnen. Hoewel de infodesken zich primair richten op de kanalisering van de regionale informatie hebben zij ook een duidelijke taak op het gebied van de interregionale informatie-uitwisseling. Als landelijke voorziening is bij het KLPD het Informatieknooppunt Politie (IKP) ingericht. Elke regionale informatiedesk heeft een medewerker met als taakaccent de informatie-uitwisseling tussen het Informatieknooppunt en de regionale infodesk. Uit een onderzoek onder verantwoordelijkheid van ABRIO is gebleken dat de infodesken onderling verschillen qua taakopvatting en deskundigheid. Onder begeleiding van ABRIO wordt nu een uniforme infodeskregeling gemaakt met een omschrijving van de taken en deskundigheden van de medewerkers en producten.

De korpsen hebben in 2000 aangegeven dat zij gezamenlijk willen starten met Boven Regionale Teams (BRT's), waarvoor de korpsen 1% van hun korpssterkte ter beschikking stellen. De teams worden ingezet voor de aanpak van een aantal bovenregionaal voorkomende delictsoorten, zoals mensensmokkel, voertuigcriminaliteit, kinderporno en overvallen. De inzet van de teams wordt bepaald door de Commissie Bovenregionale Opsporing (CBO). In 2000 heeft de overleggroep 'Bovenregionale organisatie van de politie', kortweg de overleggroep Brinkman, het rapport 'Samenwerken, de bovenregionale organisatie van de politie' uitgebracht. In het rapport wordt een groot aantal aanbevelingen gedaan op het gebied van de verbetering van de (bovenregionale) samenwerking tussen korpsen, de middencriminaliteit en informatietechnologie. Naar aanleiding van de beheersovergang van het KLPD naar het ministerie van BZK is in 2000 in projectverband gestart met het opstellen van een 'werkprogramma samenwerking KLPD - regio's', waarin 'spelregels' voor samenwerking, ook op het vlak van de recherche, zullen worden opgesteld.

Rechtshulpverzoeken

In 2000 is een start gemaakt met de vorming van Informatie en Coördinatie Centra (ICC) waarin door korpsen, parketten en Koninklijke Marechaussee wordt samengewerkt op het gebied van internationale rechtshulp. Op basis van de jaarverslagen kan nog geen beeld worden verkregen over de aantallen afgedane rechtshulpverzoeken. Verwacht wordt dat wanneer de ontwikkeling rond de ICC is afgerond en er volop gebruik wordt gemaakt van het registratiesysteem LURIS¹⁹, in 2001 door de korpsen kan worden aangegeven hoeveel rechtshulpverzoeken door de korpsen zijn afgedaan en hoeveel er nog in bewerking zijn. In de LPB voor 2002 heeft het aspect rechtshulpverzoeken inmiddels een duidelijker accent gekregen.

¹⁹ LURIS is het Landelijk Uniform Registratiesysteem Internationale Rechtshulp.

Wet BOB

In 2000 hebben alle korpsen de implementatie van de wet BOB ter hand genomen. Uit gegevens van het Instituut voor Recherchekunde en Criminaliteitsbeheersing van het LSOP blijkt dat in 2000 in totaal 1.307 politiefunctionarissen de specialistische recherche-opleiding 'bijzondere opsporingsmethode' hebben gevolgd. Voorts heeft het LSOP in 2000 de (impact van) wet BOB via een CD-ROM en een in het kader van het Politie Kennis Net aangeboden leermodule onder de aandacht van de korpsen gebracht.

5.5 Politieonderwijs 2002

Om beter te kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en de daaraan gekoppelde taken van de politie wordt gewerkt aan een nieuwe onderwijsstructuur, opdat kwalitatief goede en professionele medewerkers worden afgeleverd. Het politie-onderwijs moet ook verbonden worden met het reguliere onderwijs, zodat er beter gebruik kan worden gemaakt van de vooropleiding van de potentiële kandidaten. Zij kunnen dan op diverse niveaus in de politie-organisatie instromen en een gerichte volwaardige beroepsopleiding volgen, waarin 'het politievak' centraal staat. Er wordt gedacht aan een samenwerking met hogescholen en universiteiten voor een studie politiewetenschappen die opleidt tot politiekundige bachelor en master. Dit staat in het Beleidsplan Nederlandse Politie en is in belangrijke mate de grondslag voor het project Politieonderwijs 2002 (PO 2002). Hierna wordt verslag gedaan van de vorderingen in 2000 ten aanzien van dit project.

De ministers van BZK en van Justitie hebben de Tweede Kamer in 1999 geïnformeerd over de voorgenomen wijzigingen in het politieonderwijs in het kader van het project Politieonderwijs 2002.

De opdracht voor de onderwijsinhoudelijke ontwikkeling van het project Politieonderwijs 2002 is door de ministers van BZK en van Justitie op 7 september 1999 verleend aan het Landelijk Selectie en Opleidingsinstituut Politie (LSOP). Het LSOP werkt bij de vernieuwing van het politieonderwijs intensief samen met de regionale politiekorpsen en met enkele geselecteerde instellingen uit het reguliere onderwijs.

Het doel van het project Politieonderwijs 2002 is:

- het verbeteren van de kwaliteit van het politieonderwijs;
- het afstemmen van het politieonderwijs op de beroepspraktijk, onder andere door een stelsel van afwisselend leren en werken;
- het afstemmen van het politieonderwijs op het reguliere onderwijs; hierdoor moet het beter mogelijk worden om mensen uit andere beroepssectoren aan te trekken voor een functie bij de politie;
- betere samenwerking met instellingen uit het reguliere beroepsopleiding en met de korpsen. Het PO2002 gaat voor een deel bij het LSOP, voor een deel in de politieregio's en voor een deel bij een opleidingsinstellingen (Regionale Opleidingscentra en Hogescholen) plaatsvinden.

De planning van het project PO2002 is als volgt:

Fase I: Beroepsprofielen [vastgesteld door minister BZK april 2000]

Fase II: Kernopgaven (competentiegerichte eindtermen) [vastgesteld door minister BZK maart 2001]

Fase III: Onderwijsontwikkeling en voorbereiding implementatie [gereed december 2001]

Fase IV: Start van het vernieuwde politieonderwijs [januari 2002]

Fase V: Evaluatie van het vernieuwde politieonderwijs [gereed januari 2006]

Het project verloopt volgens de afgesproken planning. De invoeringsdatum van het Politieonderwijs is vastgesteld op januari 2002.

Fase I (1999-2000)

Een eerste belangrijke stap in het project PO2002, was het ontwikkelen en valideren van de uitgangspunten voor het toekomstige politieonderwijs, de zogeheten beroepsprofielen. De inhoud van de opleidingen van het Politieonderwijs 2002 is gebaseerd op eenduidige beroepsprofielen die de eisen beschrijven die aan (toekomstig) politiewerk worden gesteld. Met het veld zijn vijf beroepsprofielen ontwikkeld die in het politieonderwijs richtinggevend moeten worden. Op 4 april 2000 hebben de ministers van BZK en van Justitie deze vijf beroepsprofielen vastgesteld. Het toekomstige politieonderwijs zal studenten opleiden op vijf niveau's, die aansluiten bij de kwalificatiestructuur in het reguliere beroepsopleiding: politieassistent (2), politiemedewerker (3), allround politie-medewerker (4), politiekundige bachelor (5), en master (6).

Fase II (2000-2001)

In januari 2000 is het LSOP gestart met de uitvoering van de tweede fase van het project Politieonderwijs 2002. Kernactiviteit in deze fase is het ontwikkelen van competentiegerichte eindtermen of kernopgaven voor de vernieuwde opleidingen. Dit zijn beschrijvingen van de kennis, het inzicht, de vaardigheden en de beroepshoudingen, die degene die de opleiding heeft voltooid, moet hebben.

De competentiegerichte eindtermen zijn op 1 maart 2001 vastgesteld door de ministers van BZK en van Justitie.

Fase III (2000-2002)

Onderwijsontwikkeling

In deze fase die eind 2000 is gestart, zal verder worden gewerkt aan het ontwikkelen van de proeven van bekwaamheid (examens) en de curricula (lesprogramma's). In de lesprogramma's wordt de combinatie leren en werken uitgewerkt. Net als bij de kernopgaven zal in deze fase intensief worden samengewerkt door medewerkers uit de korpsen en onderwijskundigen en docenten van het LSOP. Bij het ontwikkelen van de onderwijsprogramma's zal nauw contact worden gehouden met het deelproject Korpsimplementatie. Op deze

wijze worden het leren op school (onderwijsontwikkeling) en het leren op de werkplek (project Korpsimplementatie) gelijktijdig voorbereid.

In aansluiting op het initiële onderwijs zal in 2001 en 2002 een post-initieel programma Politieonderwijs 2002 worden ontwikkeld ten behoeve van specialistische en leidinggevende functies.

Korpsimplementatie

Het LSOP heeft in 2000 samen met de korpsen een deelproject 'Korpsimplementatie' opgezet. Het LSOP onderhoudt contact met de korpsen om hen voor te bereiden op het vernieuwde politieonderwijs. Inmiddels zijn in de politieregio's implementatieteams gevormd die de korpsen moeten voorbereiden op het Politieonderwijs 2002.

Samenwerking met het reguliere onderwijs

Het LSOP heeft in april 2000 zes Regionale Opleidingscentra en drie Hogescholen geselecteerd om intensief samen te werken voor de vernieuwing van het politieonderwijs. De gesprekken over inhoud en vorm van het onderwijs zijn in 2000 van start gegaan. Het is de bedoeling dat de geselecteerde instellingen circa 6 maanden van de totale opleiding gaan verzorgen.

BZK en Justitie voeren regelmatig overleg met het LSOP over de uitvoering van het project. Daarnaast werken BZK en Justitie aan de diplomagelijkwaardigheid, de rechtspositie en de bedrijfsvoering en is in 2001 een wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving met betrekking tot het politie-onderwijs ingediend bij de Raad van State.

De wijzigingen in het politieonderwijs hebben gevolgen voor de werving, de selectie en de aanstelling van (toekomstige) politiefunctionarissen. De gesprekken met de politievakbonden over de rechtspositionele gevolgen van het Politieonderwijs 2002 zijn begin 2000 van start gegaan. In het in mei 2001 gesloten Akkoord arbeidsvoorwaarden sector Politie 2001-2003 zijn afspraken opgenomen over de instroomeisen voor toekomstig personeel, de doorstroommogelijkheden voor zittend personeel en de inzetbaarheid van aspiranten in diverse fasen van de opleiding. Daarnaast is overeenstemming bereikt over de beloning van aspiranten, de aanstellingsvorm, de arbeidsduur, het verlof en de pensioenopbouw en de mogelijkheden voor het zittend personeel.

5.6 Informatie- en Communicatietechnologie

In een brief van 24 augustus 1999²⁰ heeft de minister van BZK aan de Tweede Kamer een stand van zaken gepresenteerd over de informatievoorziening bij de Nederlandse politie. In de brief wordt geconstateerd dat, naast positieve ontwikkelingen in algemene zin, in brede kring overeenstemming bestaat over het feit dat de politie een zorgwekkende achterstand heeft op ICT-gebied.

²⁰ Tweede Kamer, vergaderjaar 1999-2000, 26345, nr. 19

De achterstand manifesteert zich op vier gebieden: de technische infrastructuur is verouderd, de vernieuwing van applicaties en systemen is onvoldoende, de coördinatie tussen korpsen op het gebied van innovatie is onvoldoende en de voorwaarden voor een transparante bedrijfsvoering zijn niet optimaal.

Twee factoren hinderen de aanpak van deze problematiek. De regionale mate van zeggenschap over eigendom en organisatie van de informatievoorziening is niet geschikt voor het tot stand brengen van een effectief en efficiënt ICT-beleid voor de Nederlandse politie als geheel. Daarnaast is de kwaliteit van de ICT-functie in de korpsen zorgelijk.

Tegen deze achtergrond hebben de korpsbeheerders en de minister van BZK in het Convenant Politie 1999²¹ afspraken gemaakt over een omvangrijke inhaalslag. Op basis van dit convenant is in december 1999 de Regieraad ICT Politie ingesteld. De Regieraad de volgende taken:

- de ontwikkeling, implementatie, evaluatie en bijstelling van het ICT-beleid voor de Nederlandse politie;
- de realisatie van een gelijkwaardig basisniveau van ICT-voorzieningen en een homogene basisinformatievoorziening bij de politiekorpsen;
- de ontwikkeling van standaarden voor netwerkvoorzieningen, hardware en software voor de politiekorpsen onderling en voor de aansluiting tussen de korpsen en door de Regieraad ICT Politie aangewezen derden.

In de brief van 23 augustus 2000²² heeft de Minister van BZK het Masterplan van de Regieraad ICT Politie aangeboden aan de Tweede Kamer. Dit document, dat na overleg met de drie politieberaden is opgesteld, is de leidraad voor de inhaalslag op het gebied van ICT bij de politie in de periode 2000-2005. Deze inhaalslag moet leiden tot een robuuste, flexibele, gebruiksvriendelijke, consistente, veilige en

beheersbare informatievoorziening voor het politiewerk. Deze informatievoorziening zorgt voor de benodigde informatie, kennis en communicatiemogelijkheden, helpt bij het uitvoeren van analyses en beeldvorming, faciliteert de samenwerking met specialisten en andere partners en ondersteunt de besturing van het politiewerk. De infrastructuur moet toekomstvast, besloten, homogeen en transparant zijn.

²¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 1999-2000, 26345, nr. 15

²² Tweede Kamer, vergaderjaar 1999-2000, 26345, nr. 41

De in het Masterplan geschetste inhaalslag is gebaseerd op vier pijlers:

- vernieuwing van de informatievoorziening: architectuur, infrastructuur, standaardisatie en beveiliging;
- professionalisering van het ICT-proces: vernieuwing van de toepassingen, facilitaire functie exploitatie en beheer, en concernfunctionaliteiten en -applicaties;
- optimalisatie van de P&O-component;
- sturing door de Regieraad ICT Politie en de organisatie ervan: inrichting van de sturing, risico beheersing, planning, jaarplannen, budgettering, regelgeving en communicatie.

Tijdens het overleg van de vaste Kamercommissie voor BZK en de vaste Kamercommissie voor Justitie op 2 november 2000, hebben de commissieleden opmerkingen gemaakt over en vragen gesteld naar aanleiding van het Masterplan ICT. De leden hebben hun zorg geuit over de achterstand op het gebied van ICT bij de politie en hebben gesignaleerd dat de regionale zeggenschap een belangrijke factor is in de inhaalslag.

De vragen van de commissieleden hadden verder betrekking op de instrumenten die de minister kan inzetten om de inhaalslag te bewerkstelligen. Op deze vragen heeft de minister geantwoord dat hij, indien nodig, alle bevoegdheden die de Politiewet 1993 hem biedt zal gebruiken. De minister gaat er echter van uit dat ingrijpen niet nodig is omdat iedereen inziet dat de politie op het gebied van ICT-ontwikkeling een gezamenlijke prestatie moet leveren.

De Regieraad ICT Politie heeft het Masterplan laten uitwerken door een extern bureau in het document 'Bestek 2001-2005 voor de vernieuwing van de informatiehuishouding van de Nederlandse politie'. Het bestek heeft inmiddels op hoofdlijnen de instemming van de drie politieberaden en is in juni 2001 door de minister van BZK aangeboden aan de Tweede Kamer²³.

Voor de realisatie van het Bestek is het van belang dat op zo kort mogelijke termijn invulling wordt gegeven aan een effectief samenwerkingsverband (met rechtspersoonlijkheid) tussen de korpsen en de politieminsters. De denkbare publiek- en privaatrechtelijke opties voor vormgeving van de samenwerking zijn verkend. De minister van BZK wil een publiekrechtelijke rechtspersoon. Omdat de oprichting van een dergelijk orgaan veel tijd vergt, meer dan past bij de wens de inhaalslag op ICT-gebied bij de politie voortvarend en effectief aan te pakken, is gekozen voor een korte- en een lange termijnperspectief. De minister van BZK heeft voor het korte termijn perspectief de oprichting van twee coöperaties voor een periode van drie jaar, aan de Tweede Kamer voorgesteld²⁴. De Regieraad ICT Politie is van oordeel dat met de oprichting van deze coöperaties binnen 3 jaar een effectief samenwerkingsverband kan worden gerealiseerd.

²³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 26345, nr. 62

²⁴ In een brief van 3 juli 2001, Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 27850, nr. 19

6 Personeel

Voldoende, gekwalificeerd en gemotiveerd politiepersoneel is naar alle waarschijnlijkheid één van de belangrijkste randvoorwaarden om onze samenleving veiliger te maken. Een randvoorwaarde die ook borg staat voor een goede dienstverlening aan de burger. De aandacht hiervoor komt tot uitdrukking in een breed scala aan doelstellingen en inspanningen op het gebied van sterkte en personeelsbeleid. Uitbreiding van de politiesterkte is nadrukkelijk als doel opgenomen in het BNP 1999-2002. Daartoe zijn wervingsinspanningen gestart en zijn de politiekorpsen bezig met het verbeteren van de doelmatigheid. Daarnaast zijn loopbaanbeleid en beleid rond ziekteverzuim van belang voor het behoud en de beschikbaarheid van politiepersoneel. Om haar taken optimaal te kunnen uitvoeren moet de politie inzicht hebben in maatschappelijke veranderingen. Een meer diverse personele samenstelling verbreedt de kennis en het lerend vermogen van de korpsen, waardoor zij beter in staat zijn de grote verscheidenheid aan politietaken in een veranderende samenleving uit te voeren. Mede daarom is het van belang dat de politiekorpsen in hun personeelssamenstelling een afspiegeling zijn van de maatschappij. Bovendien vergroot dit hun herkenbaarheid. De politie vervult een cruciale rol in de samenleving en heeft daarom de verantwoordelijkheid om op een juiste wijze met haar bevoegdheden om te gaan. Aandacht voor integriteit binnen de politie, maar ook zorgdragen voor voldoende training en toetsing bij het gebruik van geweldsmiddelen zijn in dit verband van groot belang.

6.1 Arbeidsvoorwaarden

In het BNP 1999-2002 zijn op het gebied van de arbeidsvoorwaarden onder meer de volgende voornemens genoemd:

- inventarisatie van belemmeringen voor een flexibele inzet van de politie die voortkomen uit de organisatie of rechtspositionele regelingen;
- ombuigingstaakstellingen voor de arbeidsvoorwaarden overheid op de terreinen functioneel leeftijdsontslag en tegemoetkomingen in ziektekosten.

Verder is bepaald dat de politiewerkgever (beter) in staat moet zijn om gekwalificeerde en toegewijde medewerkers efficiënt en flexibel in te zetten. Aan medewerkers moet een behoorlijke mate van zekerheid van arbeid en inkomen worden geboden. Een zekerheid die recht doet aan de betrokkenheid en deskundigheid van het personeel, en aan de steeds meer uiteenlopende, individuele arbeidswensen, bijvoorbeeld ten aanzien van de combinatie arbeid en zorg.

In de afgelopen jaren is uitwerking gegeven aan deze voornemens. Zo zijn in het Akkoord arbeidsvoorwaarden sector politie 1999-2000 afspraken gemaakt over de afschaffing van het functioneel leeftijdsontslag per 1 januari 2001 en is gelijktijdig de Aanvullende flexibele uittredingsregeling politie in werking getreden. In hetzelfde Akkoord zijn maatregelen getroffen op het gebied van ouderenbeleid en zijn ter vergroting van de flexibiliteit afspraken gemaakt over tijdelijke aanstellingen, tijdelijke bevorderingen en verruiming van de mogelijkheid van verplaatsingen.

Ontwikkelingen

In het onlangs gesloten Akkoord arbeidsvoorwaarden sector politie 2001-2003 is verdere uitwerking gegeven aan de voornemens van het BNP 1999-2002. Om de inzet van personeel te vergroten is voor een periode van tien jaar een werktijd van gemiddeld 38 uur per week mogelijk.

Ook zijn er afspraken gemaakt over de aanpak van capaciteitsmanagement, gericht op een zowel voor de werkgever als werknemer efficiënte inzet van personeel en rust in het rooster. Tevens zal onderzoek worden gedaan naar de inzet van personeel op onconveniente uren.

Aan de taakstelling van het Regeerakkoord op het gebied van ziektekosten is ook uitvoering gegeven.

Op het gebied van arbeid en zorg zijn maatregelen getroffen en is een impuls gegeven aan kinderopvang voor specifieke situaties bij de politie. Daarnaast zijn er verschillende afspraken gemaakt over ontwikkelingsgericht personeelsbeleid, ouderenbeleid en persoonlijke ontwikkelingsplannen.

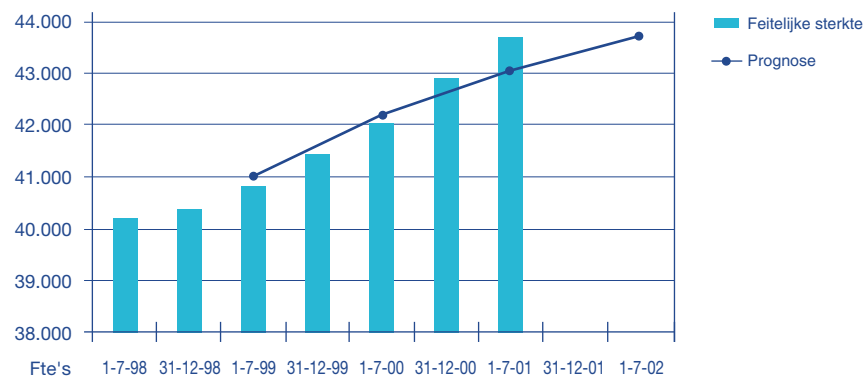
Tot slot worden met ingang van 1 januari 2002 de mogelijkheden om arbeidsvoorwaarden in te wisselen verruimd, waardoor de werknemer meer invloed kan hebben op de inhoud van zijn arbeidsvoorwaarden.

6.2 Werving en sterkte

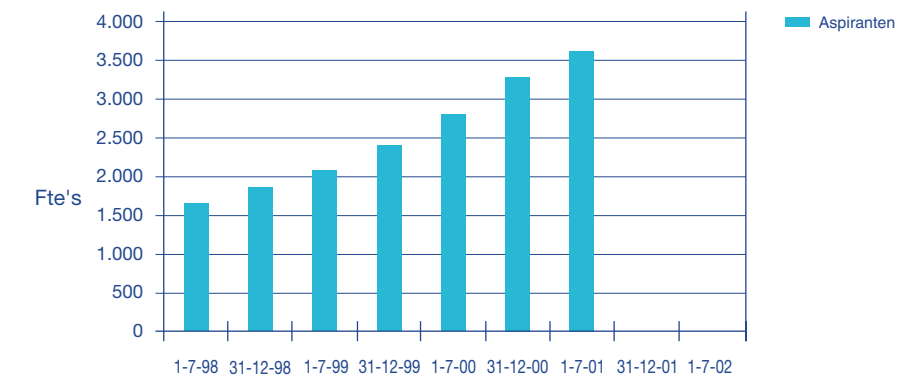
In het regeerakkoord zijn voor de huidige kabinetsperiode extra middelen beschikbaar gesteld voor versterking en uitbreiding van de politie. In het Convenant politie 1999 zijn in het verlengde daarvan afspraken gemaakt over de uitbreiding van de sterkte van de politie met 3.400 fte's in de periode 1999-2002. Dit aantal is inclusief 400 fte's herbezetting in verband met de invoering van de 36-urige werkweek. In het Convenant is vastgelegd dat dit per 1 juli 2002 zal resulteren in een totale feitelijke sterkte van 43.622 fte's.

In het jaar 2000 heeft de feitelijke sterkte van de Nederlandse politie zich gunstig ontwikkeld. Per 31 december 2000 kent de feitelijke sterkte een omvang van 42.762 fte's. De groei van de feitelijke sterkte over 2000 komt daarmee op 1.391 fte's. De onderstaande figuur laat zien hoe de ontwikkeling van de feitelijke sterkte zich verhoudt tot de in het Convenant politie 1999 geprognosticeerde ontwikkeling. Uit de figuur wordt zichtbaar dat er sprake is van een aanzienlijke toename van de sterkte over de periode 31 december 1999 tot 1 juli 2000. Deze ontwikkeling zet zich ook in de tweede helft van 2000 door.

Ontwikkeling feitelijke sterkte

Ontwikkeling aspiranten

De ontwikkeling van het aantal aspiranten over het jaar 2000 is eveneens gunstig te noemen. Er is sprake van een toename van het aantal aspiranten met 953 fte's. Op 31 december 2000 betekent dit dat de korpsen gezamenlijk 3.303 fte aan aspiranten in opleiding hebben. In bijgaand overzicht is de ontwikkeling van het aantal aspiranten vanaf 1998 opgenomen.

De ontwikkeling van de feitelijke sterkte geeft aan dat de korpsen hun inspanningen op het gebied van de personeelsvoorziening succesvol hebben weten te intensiveren. Dat blijkt ook uit het fors toegenomen aantal aspiranten. Tevens groeit het besef dat de korpsen in gezamenlijkheid moeten zorgdragen voor voldoende personeel. Steeds meer korpsen sluiten met hun regionale campagne aan bij de landelijke campagne en maken gebruik van de faciliteiten van het Project Personeelsvoorziening Politie (PPP). Dit project is medio 1998 ingesteld om de personeelsvoorziening van de Nederlandse politie te helpen veiligstellen.

Het PPP heeft een belangrijke rol gespeeld bij het neerzetten van het beeld van één Nederlandse politie, bij het afstemmen van eventuele regionale campagnes op de landelijke campagne en bij het positioneren van de politie als 'aantrekkelijke' werkgever. In totaal zijn in 1999 en 2000 vanuit PPP respectievelijk 13.000 en 14.000 kandidaten aangeboden aan de korpsen en zijn over beide jaren totaal 65.000 informatiepakketten gezonden aan belangstellenden.

Het PPP voorziet onder meer in een banenlijn, een wervings- en imagocampagne en een promotieteam. Verder is sinds 1 oktober 2000 een internetsite in gebruik. De internetsite over werving bij de politie wordt steeds belangrijker. Het aantal respondenten via het Internet stijgt sterk en zal bij een gelijkblijvende ontwikkeling al in de nabije toekomst de telefonische en schriftelijke respons overtreffen.

Bij de landelijke Banenlijn van het PPP kan men telefonisch informatie krijgen over het werken bij de Nederlandse politie. De Banenlijn heeft ook een doorverwijsfunctie naar de korpsen. Door contacten via de Banenlijn zijn tot en met 31 december 2000 ruim 800 mensen aangesteld bij de Nederlandse politie. De resultaten over de eerste maanden van 2001 bevestigen dit succesvolle beeld. Het aantal aangestelden via de Banenlijn bedraagt inmiddels meer dan 1.000.

Inmiddels zijn ook de sterktecijfers van de korpsen per 30 juni 2001 bekend. Daaruit blijkt dat de sterkte van de Nederlandse Politie is gestegen naar 43.755 fte's. Dit betekent dat medio 2001 reeds de sterktedoelstelling per 1 juli 2002 is gerealiseerd.

6.3 Vrijwillige Politie

In het BNP 1999-2002 staat dat er gewerkt moet worden aan het vergroten van de inzetbaarheid van de vrijwillige politie, het mogelijk maken van doorstroming naar hogere niveau's dan surveillant en het waar nodig verbeteren van de rechtspositie. Als aanvulling daarop staat in de LPB voor het jaar 2000 dat er naar gestreefd wordt om in 2002 het aantal vrijwilligers gelijk te laten zijn aan 10% van het aantal voor de politiekorpsen beschikbare budgetverdeelenheden.

Uit de streefcijfers die de korpsen hanteren in de beleids- en beheersstukken blijkt dat de meerderheid van de korpsen het aantal vrijwilligers wil vergroten. Maar het wordt, net als in andere sectoren, steeds moeilijker om geschikte kandidaten te werven en te behouden. Binnen een groot aantal korpsen is ook sprake van vergrijzing van het vrijwilligersbestand, waardoor een relatief grote uitstroom ontstaat die niet of nauwelijks door de instroom kan worden opgevangen. In het merendeel van de

korpsen is daarom in 2000 geen sprake van een toename van het aantal vrijwilligers. De doelstelling van de LPB is daarmee in 2000 niet gehaald. Positief is dat een aantal korpsen creatief omgaat met de inzet van vrijwilligers en ook bekijkt in hoeverre vrijwilligers voor andere dan uitvoerende functies ingezet kunnen worden. In de jaarverslagen van de korpsen staat geen nadere informatie over de wijze waarop aan de doorstroom van vrijwilligers aandacht wordt besteed.

Binnenkort wordt er een werkgroep opgericht die, onder leiding van de de korpschef van het regionale politiekorps Gelderland-Midden, bekijkt op welke wijze in de toekomst moet worden omgegaan met de inzet en doorstroom van vrijwilligers bij en ten behoeve van de politie.

6.4 Doelmatigheid

In het Regeerakkoord is de doelstelling opgenomen dat de regionale politiekorpsen in deze kabinetsperiode landelijk circa 2.000 arbeidsjaren inzetten ten behoeve van het directe en indirecte executieve politiewerk. Om dit te kunnen meten, is in 2000 een meetinstrument doelmatigheid ontwikkeld. Dit instrument kunnen de korpsen gebruiken om hun doelmatigheid verder te vergroten.

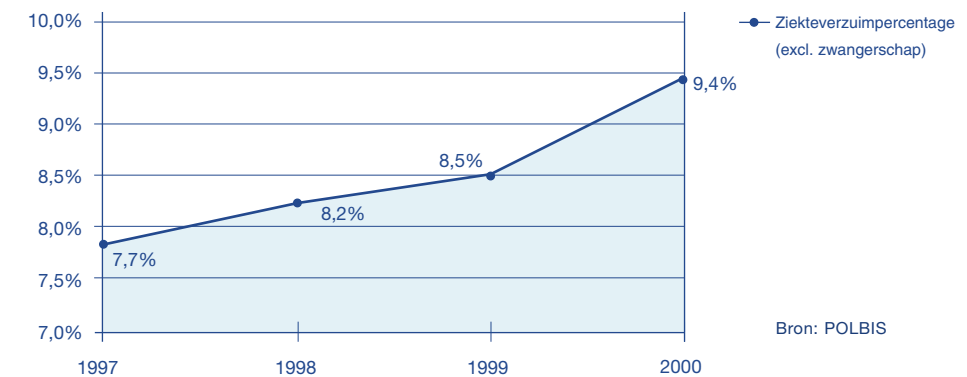
De doelmatigheidsmaatregelen die door de korpsen in 2000 zijn genomen hebben betrekking op een groot aantal verbeteringen in de bedrijfsvoering en besparingen die variëren van het centraliseren van beheersmatige en administratieve werkzaamheden tot het afschaffen van koffiepauzes in werktijd. In 2000 is een eerste onderzoek uitgevoerd naar de doelmatigheidswinst binnen de Nederlandse politie. Het onderzoek heeft geresulteerd in het rapport 'Doelmatigheidsonderzoek Nederlandse politie' en beslaat het tijdvak 2000 - 2002. De conclusie van het onderzoek is dat er medio 2000 circa 1.656 arbeidsjaren zijn vrij te spelen. Gezien de reeds ondernomen en ingeplande activiteiten is het perspectief voor de uiteindelijke realisatie van 2.000 fte's in 2002 dan ook gunstig te noemen. In 2000 is tevens een aanvullende (gedetailleerdere) rapportage aan alle korpsen aangeboden, om de kennis van de in het rapport aangegeven maatregelen breed te verspreiden en de implementatie ervan te faciliteren.

In 2002 zal een update van het eerder uitgevoerde onderzoek 'doelmatigheid' plaatsvinden. De resultaten van dit onderzoek moeten uitwijzen of de doelstelling uit het Regeerakkoord daadwerkelijk is gerealiseerd.

6.5 Ziekteverzuim en ARBO

Het ziekteverzuimpercentage bij de politie is, over de afgelopen jaren bezien, het hoogste percentage in de collectieve sector. Over het jaar 2000 is ook, overeenkomstig de landelijke cijfers, een stijging waar te nemen van het verzuim. Het streven van de korpsen om het verzuimpercentage met 1% terug te dringen is daarmee niet gerealiseerd.

Ziekteverzuim Nederlandse Politie

De verzuimregistratie bij de korpsen bevindt zich nog niet op het gewenste niveau. Een goede analyse van de oorzaken van verzuim en daardoor een verantwoorde aanpak van het verzuim, wordt hierdoor bemoeilijkt. Deze constatering maakt een onderlinge vergelijking van de cijfers van de korpsen op dit moment minder zinvol. Op dit moment wordt de kwaliteit van de verzuimregistratie onderzocht. Dit onderzoek richt zich op de gehanteerde definities van ziekteverzuim in de verschillende registratiesystemen en op het optimaliseren van deze registraties.

De komende jaren zal het terugdringen van het verzuim hoog op de agenda blijven staan. Niet alleen vanwege de behoefte aan voldoende capaciteit, maar ook omdat een laag verzuimpercentage vaak een relatie heeft met de tevredenheid van het personeel met de organisatie.

In het Arbeidsvoorwaardenakkoord sector Politie 2001-2003 zijn afspraken gemaakt die de korpsen hierbij verder moeten ondersteunen.

Ter uitvoering van het Akkoord arbeidsvoorwaarden sector politie 2001-2003 is onlangs tussen de minister van BZK, de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de korpsen en de politievakorganisaties het Arboconvenant Politie gesloten. Doel van het convenant is:

- a. het aantal werknemers dat wordt blootgesteld aan het arbeidsrisico 'psychische belasting' in drie jaar met 10% te verminderen;
- b. het ziekteverzuimpercentage in de sector politie bij iedere afzonderlijke organisatie in drie jaar terug te brengen met ten minste 10% ten opzichte van het ziekteverzuimpercentage van elke afzonderlijke organisatie in 2000.

Hiermee wordt ook beoogd de instroom in de WAO, die binnen de sector politie reeds relatief laag is, verder te voorkomen.

De komende jaren zal ook de Uitvoeringsorganisatie Kwaliteit Arbeid Politie initiatieven ontplooiën die korpsen moet helpen om het ziekteverzuim terug te dringen. Er zijn en worden ook initiatieven ontwikkeld op het gebied van wachtlijstbemiddeling en reïntegratie van arbeidsongeschikten. Verder kunnen korpsen in aanmerking komen voor subsidies voor projecten om het ziekteverzuim te verminderen.

6.6 Diversiteit

Bij de wervingsinspanningen is speciaal aandacht geschonken aan de werving van specifieke doelgroepen als vrouwen en allochtonen. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan het behoud van deze groepen binnen de politiekorpsen. In de LPB is aan de korpsen gevraagd de doelstellingen voor de werving van allochtone en vrouwelijke politiemedewerkers zoveel mogelijk in streefcijfers te formuleren.

Begin 2000 is een werkgroep diversiteit ingesteld. Deze werkgroep heeft het 'Werkplan diversiteit politie 2001-2005' opgesteld, dat handvatten moet bieden aan de korpsen voor de implementatie van het diversiteitsbeleid. In het jaar 2000 is 5,2 miljoen gulden beschikbaar gesteld voor regionale projecten gericht op werving en behoud van personeel in minderheidsposities bij de politie. Voor 2001 en 2002 is een zelfde bedrag beschikbaar via de regeling Diversiteitsimpuls Werving en Behoud. In het kader van deze regeling zijn onder meer projecten gehonoreerd die zich richten op cultuurverandering bij de politie.

Daarnaast is voor 2000 tot en met 2002 aan het LSOP een extra bijdrage toegezegd voor de uitbreiding van de voorschakelklassen, die zijn bedoeld voor kandidaten met een overbrugbare achterstand ten opzichte van

de selectie-eisen. In 2000 hebben 329 studenten in de voorschakelklassen gezeten, die op één na naar de reguliere opleiding zijn doorgestroomd.

In oktober 2000 is het rapport 'Omgangsvormen, werkbeleving en diversiteit bij de Nederlandse politie' verschenen, dat in opdracht van de Nederlandse Politiebond en de Stichting Politie en Emancipatie is opgesteld. Hierin wordt aangegeven dat cultuurverandering noodzakelijk is voor de werving en het behoud van personeel in minderheidsposities. In het werkplan diversiteit is daarom voorgesteld om een landelijk expertisecentrum diversiteit (LECD) op te richten. Dit LECD, dat sinds 1 maart 2001 operationeel is, ondersteunt de korpsen bij de implementatie van het diversiteitsbeleid en de gewenste cultuurverandering. Naar verwachting kan in het jaarverslag over 2001 meer over de inspanningen van de korpsen en het LECD worden gemeld.

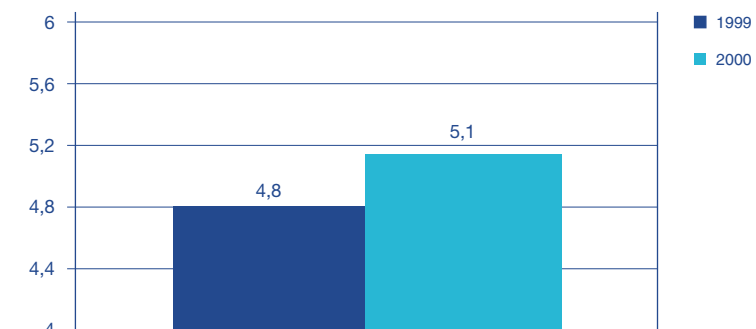
Allochtonen

Het merendeel van de korpsen heeft voor 2000 een streefcijfer aangegeven voor het aantal allochtone medewerkers. Ruim de helft van de korpsen heeft dit streefcijfer gehaald. Uiteindelijk dienen de korpsen te streven naar het percentage allochtonen conform de arbeidsparticipatie van allochtonen op de regionale arbeidsmarkt; het zogenaamde evenredigheidspercentage in het kader van de Wet Samen.

Vergeleken met de situatie in 1999 is er op dat punt sprake van verbetering, zij het nog op kleine schaal. Iets meer korpsen dan in 1999 voldoen nu aan of komen in de buurt van dit evenredigheidspercentage. De komende tijd zal, mede op basis van het werkplan diversiteit, aandacht blijven bestaan voor de werving, maar vooral ook voor het behoud van allochtoon personeel. Het LECD zal hierbij een ondersteunende en faciliterende rol spelen.

Het absolute aantal allochtonen in de korpsen is in 2000 met 362 toegenomen²⁵. Bij nagenoeg alle korpsen is er in absolute zin vooruitgang geboekt ten opzichte van 1999. Voor een kwart van de korpsen geldt dat het aantal allochtonen met circa de helft is toegenomen.

Percentage allochtone medewerkers

²⁵ Bron: 1999 (inventarisatie allochtoon politiepersoneel 31-12-1999) 2000 (Aanlevering Polbis 31-12-2000)

In het kader van de werving van allochtonen is in 2000 een onderzoek gedaan naar de belangstelling van allochtone jongeren voor een baan bij de politie. Uit het onderzoek 'Past blauw bij jou?' is gebleken dat met name Turkse jongeren veel belangstelling tonen voor een politiefunctie; ook zijn het vooral vrouwelijke allochtonen die een voorkeur uitspreken voor een baan bij de politie.

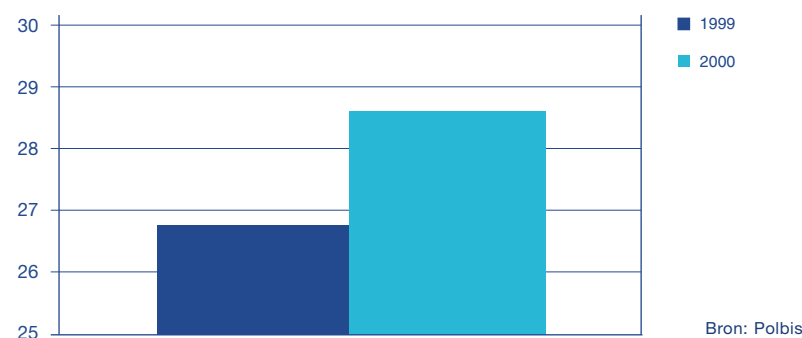
Positief is dat ruim de helft van de korpsen aangeeft te investeren in werving en behoud van allochtonen. Voorbeelden die daarbij gegeven worden zijn: het aanstellen van een coördinator diversiteit, het opstellen van een taakstellend werkplan, trainingen voor leidinggevend en medewerkers, het opzetten van een netwerk allochtonen en opleidingen over allochtone, culturele achtergronden. Gegeven de groei van het aantal allochtonen mag voorzichtig worden geconcludeerd dat de inspanningen van de korpsen hun vruchten beginnen af te werpen.

Vrouwen

Werving en behoud van vrouwelijke medewerkers bij de politie heeft bij het merendeel van de korpsen aandacht. Een kwart van de korpsen kent voor 2000 een doelstelling met betrekking tot de omvang van het aantal executieve vrouwen. Daarnaast heeft een aantal korpsen een doelstelling voor het totaal aantal (executieve en administratief-technische) vrouwen. Het aantal vrouwen in administratief-technische functies is in 2000 toegenomen met 1,7%. Het aantal executieve vrouwen is toegenomen met 0,2%.

Percentage vrouwelijke medewerkers

Geconstateerd kan worden dat de inhoudelijke aandacht voor de werving en het behoud van vrouwelijk personeel bij veel korpsen vorm krijgt in een plan van aanpak. Als onderdelen van een dergelijk plan van aanpak kunnen worden genoemd: deeltijd werken, (24-uurs) kinderopvang, zorgverlof, herintreden, vrouwen-netwerken, duobanen in leidinggevende functies, sabbatical leave, zij-instroom, specifiek wervingsbeleid, werkervaringsplaatsen voor vrouwen, Management Development (MD)-trajecten en aandacht voor het doorstromen van vrouwen naar leidinggevende functies.

6.7 Loopbaanbeleid

Naast de werving van nieuw personeel is, met het oog op personeelstevredenheid, behoud van personeel en de vraag naar beter toegerust personeel, loopbaanbeleid van belang. In het BNP staat dan ook dat de korpsen hun loopbaanbeleid met kracht verder moeten ontwikkelen.

De aandacht voor loopbaanbeleid binnen de korpsen is volop in ontwikkeling, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen loopbaanbeleid en MD-beleid. Veel korpsen hanteren systemen van functionerings- en beoordelingsgesprekken, waarin met medewerkers gesproken wordt over hun functioneren, hun toekomstperspectief en het volgen van opleidingen die voor dit perspectief nodig zijn.

Het loopbaanbeleid krijgt in de korpsen vorm via diverse projecten of activiteiten. Een enkel korps heeft het loopbaanbeleid opgeschort in afwachting van de invoering van het politieonderwijs 2002. Een aantal korpsen is nog bezig met de voorbereiding van het loopbaanbeleid. De korpsen werken aan de volgende aspecten van het loopbaanbeleid: standaardisering van het loopbaanbeleid, vormen van praktijkbegeleiding, het opstellen van ontwikkelcontracten, het inventariseren van potentieel, mobiliteitsbeleid, MD-conferenties, traineeships voor potentieel leidinggevend en het ontwikkelen van competentie management. Dit laatste sluit aan bij de ontwikkelingen van het politieonderwijs 2002. Omdat het inzicht groeit dat loopbaanbeleid geen interne politie-aangelegenheid is, gebruiken steeds meer korpsen de mogelijkheid om de carrière van de medewerkers (tijdelijk) voort te laten zetten buiten de politie. Vaak gebeurt dit nog alleen voor leidinggevend.

6.8 Integriteit

Integriteit van het openbaar bestuur is van cruciaal belang voor de acceptatie en daarmee ook voor de effectiviteit van het bestuur. Dit geldt voor de overheid in het algemeen en zeker ook voor de politie. Als sterke arm van de Staat met veel bevoegdheden, heeft de politie een bijzondere verantwoordelijkheid om op de juiste wijze met die bevoegdheden om te gaan. Permanente aandacht voor het onderwerp is daarom van groot belang. In het BNP staat hierover het volgende:

'Het is zaak de aandacht voor integriteit binnen de korpsen vast te houden en daar waar nodig te versterken. Integriteit van de politie zal de komende tijd als beleidsonderwerp hoog op de agenda blijven staan. In aansluiting op de ontwikkelingen zal hierbij een verbreding plaatsvinden van het onderwerp. Het gaat niet meer alleen over de harde kant (corruptie-bestrijding e.d.), maar ook over cultuur (o.a. seksuele intimidatie, discriminatie en andere ongewenste omgangsvormen).'

In de LPB voor het jaar 2000 is aan de korpsen gevraagd in hun beleidsplan in te gaan op de wijze waarop de preventieve taak van de Bureaus Interne Onderzoeken wordt ingevuld, de uitvoering van de nieuwe regeling met betrekking tot het verrichten van nevenwerkzaamheden en de bevordering van deelname aan integriteitsopleidingen.

Intensivering in 2000

Het integriteitsbeleid heeft in het jaar 2000 een landelijke stimulans gekregen door een door de politie uitgevoerde inventarisatie. De uitkomsten van deze inventarisatie zijn door de minister van BZK in 2001 aangeboden aan de Tweede Kamer. Daarnaast is in 2000 het visiedocument van de drie Politieberaden over dit onderwerp verschenen, is de aanzet gegeven tot een Expertisecentrum Integriteit, is een cursus voor interne onderzoekers ontwikkeld en is begonnen met de ontwikkeling van een dit jaar op te leveren reeks CD-ROMS, die gebruikt kunnen worden bij korpsinterne dilemmatrainingen. Verder wordt gewerkt aan een aanzienlijke uitbreiding van het aantal vertrouwensfuncties bij de politie en is een model-registratieformulier voor interne onderzoeken ter beschikking gesteld. Bovendien is het onderwerp integriteit nadrukkelijker opgenomen in het scoreboek van het kwaliteitsmodel dat de politie gebruikt.

Preventieve taak Bureaus Interne Onderzoeken

De Bureaus Interne Onderzoeken en vergelijkbare voorzieningen, die alle korpsen hebben, zijn in het algemeen ook betrokken bij preventie-activiteiten. Het gaat dan om het terugkoppelen van onderzoeken naar de betrokken afdelingen, het geven van voorlichting in de korpskrant of het opzetten van cultuurveranderingsprojecten. Uitgangspunt is de verantwoordelijkheid van de lijnchefs voor het integriteitsbeleid en de ondersteuning daarbij door de Bureaus Interne Onderzoeken.

Diverse korpsen hebben gewerkt aan preventie door themabijeenkomsten en dilemmatrainingen te houden, voorlichting te geven, aan de beveiliging te werken, werkprocessen beter vast te leggen en leidinggevenden beter toe te rusten voor hun taak.

Nevenfuncties

In vrijwel alle korpsen bestaat er inmiddels een Regeling Nevenfuncties. Bij de beoordeling van de aangemelde nevenfuncties wordt veelal gerefereerd aan de normen uit het rapport 'Mostert'. In dit rapport zijn toetsingscriteria geformuleerd voor de besluitvorming over nevenfuncties. Een aantal korpsen heeft concrete functies benoemd die in geen geval bekleed mogen worden als nevenfunctie. Andere korpsen bekijken aangemelde nevenfuncties van geval tot geval.

Een beperkt aantal korpsen werkt met een regionale of interregionale toetsingscommissie. Andere korpsen hebben de toetsing centraal neergelegd bij het Bureau Interne Veiligheid, de juridische afdeling, de personeelsafdeling, of in het regionaal managementoverleg of laten de toetsing over aan de chefs van de decentrale onderdelen.

Opleidingen

Circa 500 nieuwe leidinggevenden hebben een specifieke module over integriteit gevolgd in het kader van een opleiding voor leidinggevenden. Halverwege het jaar 2001 waren er inmiddels ook 38 interne onderzoekers opgeleid door het LSOP. Een aantal korpsen heeft andere opleidingen verzorgd voor het personeel van de Bureaus Interne Onderzoeken. In diverse korpsen zijn in het jaar 2000 dilemmatrainingen georganiseerd of voorbereid, om er in 2001 uitvoering aan te kunnen geven. In het Politieonderwijs 2002 is integriteit opgenomen in de beroepsprofielen. Daardoor blijft integriteit onderdeel uitmaken van de selectie, de opleiding en de verdere coaching van politiemensen.

6.9 Schietvaardigheid

Vanaf 1996 worden nadrukkelijker dan voorheen eisen gesteld aan de medewerkers die bewapend dienst doen in het publieke domein. De vaardigheden in het omgaan met het dienstpistool worden elk half jaar getoetst. Medewerkers die niet slagen voor de toets Schietvaardigheid mogen niet met het vuurwapen worden ingezet in het publieke domein. De resultaten van deze toets worden periodiek aan het ministerie van BZK gerapporteerd.

Alle korpsen spannen zich in om alle beroepsvaardigheden te trainen en te toetsen. Uit de jaarverslagen van de korpsen die hier expliciet over rapporteren blijkt dat meer dan 80% van de medewerkers die met het vuurwapen zijn uitgerust, slaagt voor de toets Schietvaardigheid. Hierbij wordt echter opgemerkt dat een aantal korpsen op dit moment in het jaarverslag (nog) geen adequaat beeld van de stand van zaken geeft, onder meer vanwege het aanleveren van afwijkende informatie of het ontbreken van gegevens. Dit blijft derhalve een punt van aandacht. Naar verwachting zal het onderzoek van de Inspectie voor de politie in het derde kwartaal van 2001 leiden tot een meer compleet beeld van de stand van zaken. In dit onderzoek wordt ook aandacht besteed aan de mogelijkheden om in de toekomst de regionale registratie en rapportage verder te verfijnen. Het ministerie van BZK bekijkt momenteel of deze gegevens

op termijn kunnen worden opgenomen in de landelijke bundeling van personeelsgegevens in Politie beleidsinformatie systeem (PoLBIS). Vanaf 2002 zullen extra eisen worden gesteld aan het dienst doen met geweldsmiddelen door de politie. Aan de bestaande toets voor schietvaardigheid zullen twee toetsen voor aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden en voor geweldsbeheersing worden toegevoegd. Over de resultaten van deze toetsen zal vanaf 2003 gerapporteerd worden.

7 De Nederlandse politie in financieel opzicht

7.1 Inleiding

In het BNP wordt ingegaan op de bekostiging van de Nederlandse politie. Er staat:

'Het bekostigingsstelsel van de politie dient enerzijds een rechtvaardige verdeling van het politiebudget tussen de korpsen te realiseren en anderzijds prikkels te bevatten voor een doelmatige en effectieve inzet van de politie. De verantwoordelijkheid voor de inzet van deze middelen ligt primair bij de korpsbeheerder.'

Deze doelstelling uit het BNP is nader uitgewerkt in het Convenant politie 1999 en heeft inmiddels geleid tot wijzigingen in het bekostigingsstelsel die vanaf 2001 zijn ingevoerd. Prestatiebekostiging is daar een onderdeel van. Voor het jaar 2000 zijn deze effecten nog beperkt, al is in 2000 wel een eerste stap gezet om, via de vermogensverevening, een meer gelijkwaardige financiële positie tussen de korpsen te bewerkstelligen.

Vermogensverevening

De Stuurgroep Implementatie en Modernisering Politiezorg (STIMP) heeft hierover eind 2000 advies uitgebracht aan de minister van BZK. Om de vermogensverevening te bepalen, is op basis van normen berekend wat de vermogenspositie van elk korps zou moeten zijn en is deze afgezet tegen de feitelijke vermogenspositie. Korpsen die een negatieve afwijking van meer dan 12,5% kennen, de zogenaamde min-korpsen, worden gecompenseerd. Het ministerie van BZK zal aan die korpsen een bijzondere bijdrage toekennen. Deze bijzondere bijdrage wordt deels opgebracht door het Rijk en deels door de korpsen, die daarvoor in de jaren 2001 en 2002 een deel van de algemene bijdrage afstaan. Het ministerie van BZK heeft in dit kader in 2000 een bijzondere bijdrage van f 98 miljoen toegekend aan de min-korpsen. In 2001 wordt een bijzondere bijdrage van ruim f102 miljoen verstrekt. Deze bijdragen komen ten goede van het eigen vermogen van deze korpsen. De korpsen met een positieve afwijking van meer dan 12,5%, de zogenaamde plus-korpsen, moeten aangeven hoe zij het berekende overschot aan eigen vermogen, onder bepaalde voorwaarden, binnen drie jaar zullen inzetten ten behoeve van de directe politiezorg in de eigen regio.

Stelselwijziging vakantiegeld, verlof- en overuren, tijdelijke ouderenregeling

Bij het opstellen van de verantwoordingen van regiokorpsen zijn de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving leidend, tenzij anders in het Besluit comptabele regelgeving regionale politiekorpsen (BCRRP) is voorgeschreven. Met ingang van 1 januari 1999 is de ontwerprichtlijn van kracht geworden die ook de korpsen verplicht om de verplichtingen voor vakantiegelden, verlof- en overuren als schuld in de balans op te nemen. Daarmee wordt de financiële verplichting die korpsen aan het personeel hebben op eenduidige wijze zichtbaar. Deze stelselwijziging is voor f262 miljoen ten laste gekomen van het eigen vermogen. Verder heeft een deel van de korpsen

een voorziening opgenomen voor de kosten van de Tijdelijke Ouderenregeling (TOR). De overige korpsen zullen deze voorziening in 2001 treffen. Door de uniformering van deze schuldposities zijn de vermogensposities van de korpsen beter te vergelijken.

Ontwikkeling van het eigen vermogen in 2000

Het eigen vermogen van de Nederlandse politie (25 regiokorpsen) is van f2,68 miljard eind 1999 gedaald naar f2,53 miljard, zoals blijkt uit onderstaande tabel. De posten vermogensverevening en vakantiegeld, verlof en overuren zijn hiervoor reeds toegelicht.

Ontwikkeling eigen vermogen (in miljoenen guldens)

Beginstand 1 januari 2000	2.684
Mutaties in 2000	
Exploitatiesaldo	95
Vermogensverevening	98
Vakantiegeld, verlof- en overuren	-262
Vrijval reserve waardeverschillen	-77
Overige mutaties in de reserves	-4
Eindstand 31 december 2000	2.534

Het voordelige exploitatiesaldo in 2000 bedroeg in f95 miljoen. Vervolgens is de vrijval van de reserves waardeverschillen ad f77 miljoen als buitengewone bate in de staat van baten en lasten verantwoord. Per saldo zijn de overige mutaties f4 miljoen. Dit bedrag omvat het saldo van alle regiospecifieke mutaties. De regiospecifieke mutaties worden op basis van regionale, bestuurlijke prioriteiten verwerkt in de bestemmingsreserves, voor diverse doeleinden, zoals jeugdcriminaliteit of verkeershandhaving.

7.2 Financiële resultaten

7.2.1 Staat van Baten en lasten over 2000

Hieronder is de geaggregeerde Staat van Baten en Lasten over het jaar 2000 opgenomen voor de gezamenlijke regionale politiekorpsen.

Staat van Baten en lasten over 2000 (in duizenden guldens)

Baten	5.762.983
Lasten	5.744.752
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	18.231
Buitengewone baten	182.580
Buitengewone lasten	105.958
Exploitatiesaldo	94.853

Baten

De baten, zoals opgenomen in de Staat van Baten en Lasten zijn hieronder grafisch weergegeven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de baten die afkomstig zijn uit de rijksbijdragen van het ministerie van BZK en overige baten. De rijksbijdragen van het ministerie van BZK zijn onderverdeeld in de algemene bijdragen, bijzondere bijdragen en aanvullende bijdragen. De algemene bijdrage kent, naast de reguliere bijdrage een regionaal specifieke component, onder meer voor toezicht in gebieden met veel binnenwateren, landsgrenzen en de waddeneilanden, alsmede een component voor de asieltaken van de Nederlandse politie. In 2000 zijn bijzondere bijdragen verstrekt voor de bovenregionale voorzieningen zoals de kernteams, de invoering van de Euro, het EK 2000 en Diversiteit. Aan een viertal regiokorpsen is in 2000 een aanvullende bijdrage verstrekt, ook wel Artikel 4 bijdrage Besluit financiën regionale politiekorpsen genoemd, ter versterking van de financiële positie. Een dergelijke bijdrage wordt verstrekt als de middelen van een regio (meerjarig) tekort schieten. Met deze korpsen zijn nadere afspraken gemaakt om deze situatie op een zo kort mogelijke termijn op te heffen. De overige baten zijn afkomstig van doorberekening van personeels- en exploitatiekosten aan derden en bijdragen van gemeenten en andere ministeries.

Baten, verbijzonderd naar afkomst

Lasten

Ook de lasten zijn grafisch weergegeven en verbijzonderd naar de meest relevante categorieën. De categorie personeel, inclusief opleiding en vorming is met 77% [1999: 76,7%] van het totaal de belangrijkste kostenpost voor de Nederlandse politie. In de categorie overige lasten zijn begrepen: rente, geweldmiddelen en uitrusting, operationele kosten, beheers- en overige kosten. Tezamen maken deze 8% uit van het totaal.

Lasten verbijzonderd naar categorie

Resultaat uit normale bedrijfsvoering

Het geconsolideerde resultaat uit normale bedrijfsvoering over 2000 is per saldo positief voor een bedrag van f18 miljoen. Het negatieve resultaat uit normale bedrijfsvoering over 2000 bedroeg f45 miljoen negatief. Het resultaat uit normale bedrijfsvoering is een van de belangrijkste graadmeters bij de beoordeling van de structurele financiële stabiliteit van de regiokorpsen. Dit resultaat moet in meerjarig perspectief positief zijn,

en toont aan dat de structurele lasten in evenwicht zijn met de structurele baten. Dat sluit niet uit dat in bepaalde gevallen korpsen een incidenteel tekort kennen. In de systematiek van baten en lasten is een incidenteel tekort te bestrijden uit de bufferfunctie van het eigen vermogen, de algemene reserve.

Buitengewone baten en lasten

Wat betreft de buitengewone baten en lasten dient een tweetal financieel omvangrijke baten nader genoemd te worden. In het kader van de vermogensverevening is in 2000 een bijzondere bijdrage van f98 miljoen toegekend ten gunste van het eigen vermogen van de min-korpsen. Daarnaast bedroeg de vrijval van de reserve waardeverschillen in 2000 f77 miljoen.

Exploitatiesaldo

Het voordelige exploitatiesaldo bedraagt f95 miljoen en is samengesteld uit het resultaat uit normale bedrijfsvoering van f18 miljoen en het saldo van de buitengewone baten en lasten van f77 miljoen.

Het begrote exploitatiesaldo over 2000 bedroeg rond f16 miljoen. In 2000 hebben 17 regiokorpsen tezamen een positief resultaat bereikt van f119 miljoen, terwijl 8 korpsen tezamen een negatief resultaat van ruim f24 miljoen hebben gerealiseerd. Een aantal korpsen heeft een incidenteel negatief resultaat door extra inspanningen tijdens het EK2000 en de Vuurwerkkramp. Voor deze extra incidentele kosten vindt in 2001 compensatie plaats door het ministerie van BZK. Korpsen die te kampen hebben met structurele financiële problemen kunnen onder preventief toezicht worden gesteld om deze situatie zo snel mogelijk te keren. In 2000 stonden 6 korpsen onder preventief toezicht, waarvan er 4 een aanvullende bijdrage hebben ontvangen. Over de consequenties van het exploitatiesaldo wordt bij de behandeling van het kasstroomoverzicht teruggekomen.

7.2.2

Balans per 31 december 2000

Hieronder is de geaggregeerde balans per 31 december 2000 van de 25 regiokorpsen opgenomen.

Balans per 31 december 2000 (in duizenden gulden)

Activa		Passiva	
Vaste activa		Eigen vermogen	
Immateriële vaste activa	644	Algemene reserve	339.139
Materiële vaste activa	3.182.888	Bestemmingsreserves	1.103.248
Financiële vaste activa *	7.762	Reserve waardeverschillen	1.093.764
Totaal vaste activa	3.191.294	Totaal eigen vermogen	2.536.151
Vlottende activa		Vreemd vermogen	
Voorraden	3.614	Voorzieningen	277.546
Vorderingen en overlopende activa *	232.815	Langlopende schulden	372.594
Effecten	2.307	Kortlopende schulden en overlopende passiva	1.024.217
Liquide middelen	780.478		
Activa	4.210.508	Passiva	4.210.508

* in afwijking van hetgeen is opgenomen in de Kerngegevens 2000 Nederlandse Politie zijn, conform de vigerende regelgeving, in deze balans een tweetal voorschotten aan leasemaatschappijen en een tweetal voorschotten voor PC-privéprojecten voor f 17 miljoen van financiële vaste activa overgebracht naar de vorderingen en overlopende activa

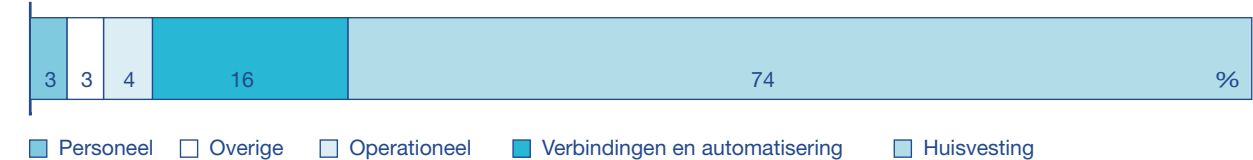
Algemene reserve f0,3 miljard

De algemene reserve dient als buffer voor de tekorten. Het nog niet bestemde resultaat ultimo 2000 is aan de algemene reserve toegevoegd. De algemene reserve bedraagt 5% van de jaarlijkse geldstroom naar de regionale politiekorpsen van ongeveer f 6 miljard. Deze omvang wordt door het Rijk voldoende geacht om eventuele financiële knelpunten op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserves f 1,1 miljard

Bestemmingsreserves zijn gevormd ter financiering van landelijke en regionale doelen, zoals C2000 en projecten die een relatie hebben met de landelijke beleidsthema's. Voor de bestemmingsreserves is de volgende indeling onderkend, die hieronder grafisch wordt weergegeven.

Samenstelling bestemmingsreserves

In de bestemmingsreserve personeel is door een beperkt aantal regiokorpsen geld opzij gezet voor onder andere de sterktegroei om in de toekomst de te verwachten uitstroom op te vangen. De bestemmingsreserve huisvesting omvat de gereserveerde gelden voor vervanging van huisvesting en overige investeringen, niet zijnde verbindingen en automatisering. Hierin is ook de bestemmingsreserve grond voor f224 miljoen opgenomen. Deze reserve is in 2000 ingesteld. Niet alle regiokorpsen hebben deze reserve gevormd.

Een deel van de bestemmingsreserve verbindingen en automatisering is gevormd voor C2000. Ultimo 2000 is bedroeg deze reserve f124 miljoen. In 2000 is f73 miljoen gedoteerd. In de bestemmingsreserves operationeel zijn gelden afgezonderd voor operationele doeleinden die samenhangen met onder andere de asieltaken en andere operationele activiteiten. De laatste categorie betreft overige bestemmingsreserves. Deze categorie omvat reserves voor opleiding en vorming, vervoersmiddelen, geweldsmiddelen en uitrusting en beheer.

Reserve waardeverschillen f1,1 miljard

De reserve waardeverschillen is in 1994 gevormd bij de regiovorming van de Nederlandse politie. De materiële vaste activa zijn toen om niet overgegaan naar de regionale politiekorpsen. Omdat in het verleden de investeringen in huisvesting veelal op andere wijze gefinancierd werden en na 1994 wel afschrijvingen van deze investeringen ten laste van de resultatenrekening werden gebracht, wordt om deze extra lasten te compenseren jaarlijks een vrijval uit de reserve waardeverschillen als buitengewone baat opgenomen in de Staat van baten en lasten.

Vreemd Vermogen

Het vreemd vermogen omvat de voorzieningen, de langlopende schulden en de kortlopende schulden en overlopende passiva. Kortlopende schulden en overlopende passiva omvatten een breed scala aan financiële

verplichtingen. Hierin zijn bijvoorbeeld de financiële verplichtingen aan het personeel inzake de eerder genoemde posten vakantiegeld, verlof- en overuren opgenomen. Ultimo 2000 is de totale schuld voor vakantiegeld, verlof- en overuren f375 miljoen. De langlopende schulden zijn toegenomen door het opnemen van één geldlening van f30 miljoen en afgenomen door aflossing van f34 miljoen. Verder wordt verwezen wordt naar het kasstroomoverzicht.

Voor de voorzieningen zijn de volgende categorieën verbijzonderd en in de onderstaande grafiek opgenomen.

Voorzieningen ultimo 2000, verbijzonderd naar categorie

De categorie personeel omvat de voorzieningen voor wachtgeld en TOR. Inmiddels heeft een negental regiokorpsen een voorziening TOR gevormd tot een bedrag van f 36 miljoen. Dit ter dekking van de kosten die samenhangen met de reeds bekende deelname aan de TOR. In de post huisvesting zijn voorzieningen opgenomen die door de regiokorpsen worden benut voor groot onderhoud of vervangingsinvesteringen. In de categorie verbindingen en automatisering is voor de implementatie van C2000 door een drietal regiokorpsen een voorziening getroffen. De meeste regiokorpsen hebben voor C2000 een bestemmingsreserve gevormd.

Materiële vaste activa

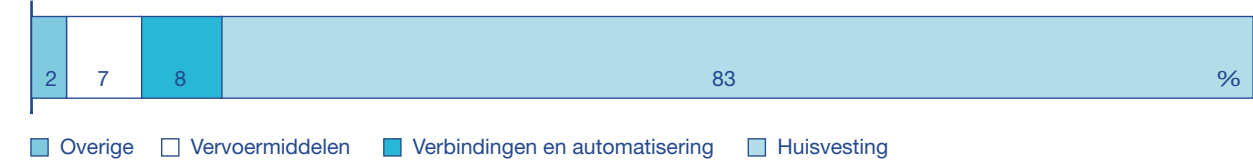
De investeringen en desinvesteringen in materiële vaste activa zijn opgenomen in onderstaande verloopstaat.

Mutaties in de materiële vaste activa (in miljoenen guldens)

	Boekjaar 2000	in %	Boekjaar 1999	in %
Aanschafprijs	4.947		4.775	
Cumulatieve afschrijvingen	1.866	38%	1.755	37%
Boekwaarde 1/1	3.081	62%	3.020	63%
Mutaties				
Investeringen totaal	426		428	
Correcties voorgaande boekjaren	15		0	
Desinvesteringen [aanschafwaarde]	172		256	
Desinvesteringen [afschrijvingen]	139		194	
Afschrijvingslasten	295		305	
Aanschafprijs	5.186		4.947	
Cumulatieve afschrijvingen	2.007	39%	1.866	38%
Boekwaarde 31/12	3.179	61%	3.081	62%

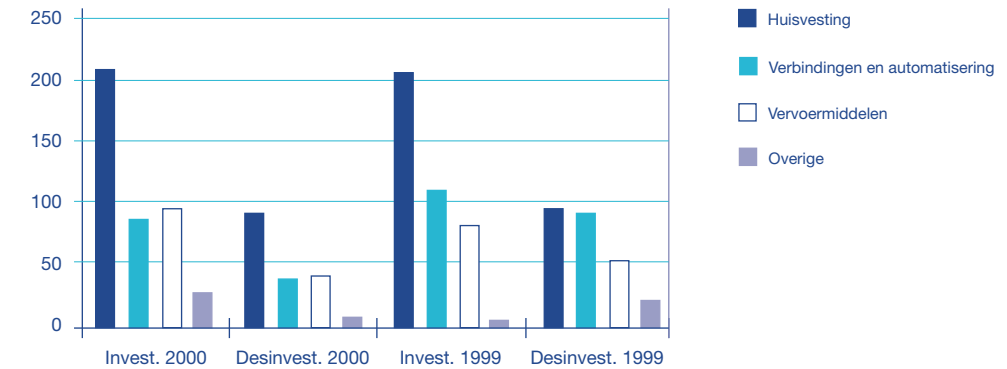
In bovenstaand overzicht neemt de aanschafwaarde van de materiële vaste activa toe van f4, 775 miljard begin 1999 tot f5,186 miljard eind 2000.

Boekwaarde vaste activa ultimo 2000, verbijzonderd naar categorie

Wat betreft de investeringen in het jaar 2000 is er sprake van een andere verhouding. De investeringen in de huisvesting vormen nagenoeg de helft van het totaal. De categorieën verbindingen en automatisering en vervoermiddelen vormen nagenoeg ieder 20% van het totaal. De investeringen en desinvesteringen in 2000 en 1999 zijn als volgt grafisch weer te geven:

Investeringen versus desinvesteringen (in miljoenen guldens)

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is een belangrijk instrument voor de ontwikkeling in de financiële positie van de regionale politiekorpsen. Het overzicht start en eindigt met de stand van de liquide middelen ultimo balansdatum en geeft de bronnen en bestedingen in het jaar aan.

Kasstroomoverzicht 2000 (Bedragen in miljoenen gulden)

Liquide middelen per 31 december 1999		555
Kasstroom op operatiebasis		
Exploitatiesaldo	95	
Afschrijvingen	295	
Cashflow		390
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings	-426	
Desinvesterings	33	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-393
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Mutaties eigen vermogen [exclusief exploitatiesaldo]	-243	
Mutaties voorzieningen	15	
Mutaties vlottende activa en passiva	460	
Kasstroom uit operationele activiteiten		232
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Afgesloten langlopende schulden	30	
Aflossingen op langlopende schulden	-34	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-4
Liquide middelen per 31 december 2000		780

De kasstroom op operatiebasis is de eerste bron. Het voordelige exploitatiesaldo tezamen met de gerealiseerde afschrijvingen hebben in 2000 geleid tot een cashflow van f390 miljoen.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten is een van de bestedingen. De benodigde kasgelden voor investeringen bedroegen f393 miljoen. Deze konden nagenoeg worden gefinancierd uit de beschikbare liquiditeit, f390 miljoen. Daardoor zijn de regiokorpsen in 2000 nauwelijks langlopende schulden aangegaan. Wel is duidelijk dat in 2000 de investeringen niet volledig op basis van de vrijkomende afschrijvingsmiddelen gefinancierd konden worden. Het voordelige exploitatiesaldo maakt in 2000 het verschil tussen afschrijvingen en investeringen goed.

De kasstroom uit financieringsactiviteiten is normaliter een bron. Deze is echter met f4 miljoen gulden afgenomen.

De laatste kasstroom is de kasstroom uit operationele activiteiten. Deze kasstroom is samengesteld uit bronnen en bestedingen. De vermogensmutaties en de mutaties in de voorzieningen zijn reeds eerder toegelicht. De mutaties vlottende activa en passiva bedragen f462 miljoen. Per saldo bedraagt de kasstroom uit operationele activiteiten f232 miljoen. Met de liquide middelen zullen in de toekomst schulden gefinancierd moeten worden. Dit is geen probleem mits de reguliere betalingstermijnen van de normale verplichtingen worden gerespecteerd.

KLPD, LSOP en bovenregionale voorzieningen**KLPD**

Het KLPD is een agentschap onder het ministerie van BZK. De financiële verantwoording van het KLPD aan de Tweede Kamer maakt deel uit van de financiële verantwoording van het ministerie van BZK.

LSOP

Voor het LSOP is 2000 het jaar geweest, waarin een start gemaakt is met de uitvoering van de voorstellen van de Commissie Koopmans. Eind 1999 heeft de Commissie Koopmans haar eindrapport Onderzoek Bekostiging LSOP uitgebracht. In dit rapport komt een vijftal onderwerpen aan de orde: het huidige bekostigingsstelsel, het vermogenstekort, een voorstel voor een nieuw bekostigingsstelsel, de wenselijke veranderingen in rolverdeling tussen de ministeries van BZK en Justitie, korpsen en LSOP, alsmede de veranderingen die binnen het LSOP qua planning en control en administratieve organisatie nodig zijn om dit bekostigingsstelsel goed te kunnen implementeren. Nader onderzoek heeft geleid tot het definitief vaststellen van het vermogenstekort dat is verbijzonderd in een tekort vaste activa en een liquiditeitstekort. Het LSOP heeft in het kader hiervan in het jaar 2000 een extra bijdrage van f103 miljoen van het ministerie van BZK ontvangen. Inmiddels is gestart met het vervolgonderzoek naar de opzet van een nieuw bekostigingsstelsel. In 2000 kende het LSOP een nadelig exploitatiesaldo van circa f10 miljoen.

Bovenregionale voorzieningen

De financiële verantwoordingen van de bovenregionale voorzieningen zijn geconsolideerd in de financiële verantwoordingen van de betreffende regionale politiekorpsen.

Colofon

Uitgave

Ministerie van Justitie
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Productiebegeleiding

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Voorlichting en Communicatie,
Directie Politie

Ontwerp en Lay-out

Grafisch Buro van Erkelens bNO, Den Haag

Fotografie

APB, Harro Meinen, Den Haag
Politie in Beeld, Fons Sluiter, Huissen

Druk

Hega offset bv, Den Haag

oktober 2001

21335